

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
EKONOMIKOS PAŽANGOS DEPARTAMENTO EKONOMIKOS SKYRIUS
PAŽYMA**

**DĖL ALKOHOLIO KONTROLĖS ĮSTATYMO 2, 16¹, 17, 18, 22, 28, 29, 34 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 16² STRAIPSNIU ĮSTATYMO PROJEKTO
NR. XIIP-4437**

(NR. 16-7177(3), TAP 16-1129(2))

2016-08-25 Nr. *NV-2689*

Vilnius

1. **Projekto rengėjas:** Ūkio ministerija.
2. **Projekto tikslas, esmė:** Vyriausybės nutarimo projektas parengtas atsižvelgiant į Seimo valdybos 2016 06 01 d. sprendimą Nr. SV-S-1559, kuriuo prašoma Vyriausybės pateikti Seimui išvadą dėl Alkoholio kontrolės įstatymo 2, 16¹, 17, 18, 22, 28, 29, 34 straipsnių pakeitimo ir papildymo bei Įstatymo papildymo 16² straipsniu įstatymo projekto Nr. XIIP-4437 (toliau – Alkoholio kontrolės įstatymo pakeitimo projektas). Įstatymo projektą teikia piliečių įstatymų leidybos iniciatyvinė grupė. Ūkio ministerija siūlo pritarti ekonominių sankcijų už įstatymo pažeidimus sugriežtinimui (projekto 9 straipsnis) **t. y.: už Įstatymo reikalavimų pažeidimą, padarytą pakartotinai per dvejus metus nuo baudos paskyrimo – bauda nuo 868 eurų iki 1448 eurų, ir nepritarti visoms kitoms Alkoholio kontrolės įstatymo pakeitimo projekto 1-8 straipsniuose siūlomoms teisinio reguliavimo priemonėms dėl šių priežasčių:** a) Alkoholio kontrolės įstatymo pakeitimo projekte siūloma nustatyti, kad alkoholiniais gėrimais leidžiama prekiauti tik stacionariose viešojo maitinimo vietose ir alkoholinių gėrimų parduotuvėse, kurios atitinka specialiuosius reikalavimus (yra visiškai izoliuotos nuo gyvenamųjų ar kitų, nesusijusių su prekių sandėliavimu, patalpų, turi atskirą įėjimą, yra įrengtos ne daugiabučiuose namuose ir ne arčiau kaip 200 metrų nuo ugdymo įstaigų), toks teisinis reguliavimas turėtų neigiamą poveikį ūkio subjektų, ypač smulkaus ir vidutinio verslo, turinčio prekybos alkoholiniais gėrimais, licencijas, parduotuvės nutrauktą veiklą ir susidarytų sąlygos neteisėtai prekybai alkoholiniais gėrimais; b) neturi būti išbraukiamos nuostatos, kuriomis vadovaudamasi savivaldybė galėtų lanksčiai spręsti ribodama prekybos alkoholiu atstumą prie ugdymo ir kitų įstaigų, siūlymas taikyti visiems vienodą 200 metrų atstumą nepagrįstas ir nepasiteisins; c) siūlymas uždrausti prekiauti alkoholiniais gėrimais parodose ir mugėse, vykstančiose stacionariuose pastatuose, taip pat nestacionariuose pastatuose, savivaldybės nustatyto kurortinio sezono laikotarpiu, sudaro neproporcingus ribojimus verslui. Mažinti alkoholinių gėrimų vartojimą galima ir galiojančiomis teisinėmis priemonėmis – savivaldybėms suteiktomis teisėmis riboti ir uždrausti prekybą alkoholiu švenčių ir masinių renginių metu, riboti prekybos alkoholiu laiką, neišduoti licencijos verstis prekyba alkoholiniais gėrimais ir pan. d) siūlymas nustatyti draudimą prekiauti alkoholiniais gėrimais asmenims, jaunesniems negu 20 metų, taip pat šiems asmenims parduoti alkoholinius gėrimus, juos vartoti ir jų turėti, nesuderinamas su Civiliniame kodekse nustatytu asmens, sulaukusio 18 metų civiliniu veiksnumu, todėl siūlomos priemonės yra netikslingos ir neproporcingos; e) siūlymas sutrumpinti (nuo 10 val. iki 20 val.) prekybos alkoholiniais gėrimais laiką yra neproporcingas, be to Seime yra įregistruotas Alkoholio kontrolės įstatymo pakeitimo projektas XIIP- 2836(2), kuriam Vyriausybė pritarė, trumpinantis prekybos alkoholiu laiką nuo 10 val. iki 22 val. f) siūlymas uždrausti visų formų alkoholio reklamą yra netikslingas ir neproporcingas.
3. **Derinimas:** nutarimo projektas 2016 07 05 svarstytas ministerijų atstovų pasitarime. Įvertinus pastabas pateiktas patikslintas projektas. Pateiktajam projektui pritarta Vyriausybės 2016 08 25 pasitarime..
4. **Dalykinio vertinimo išvada:** teikiamas projektas iš esmės atitinka Vyriausybės reglamento reikalavimus.

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŪKIO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga. Gedimino pr. 38, LT-01104 Vilnius, tel.: 8 706 64 845, 8 706 64 868,
faks. 8 706 64 762, el. p. kanc@ukmin.lt, <http://www.ukmin.lt>.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre. kodas 188621919

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2016-08-01 Nr. (28.2-83)-3-3432
| 2016-07-05 Protokolas Nr. 27

DĖL PATIKSLINTO LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO TEIKIMO

Vykdydami Lietuvos Respublikos Ministro Pirmininko pavedimą (Vyriausybės kanclerio 2016 m. birželio 2 d. raštas Nr. S-17-1864), teikiame svarstyti po ministerijų atstovų 2016 m. liepos 5 d. pasitarimo patikslintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymo Nr. I-857 2, 16¹, 17, 18, 22, 28, 29, 34 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 16² straipsniu įstatymo projekto Nr. XIIP-4437“ projektą (toliau – Nutarimo projektas). Vykdamt minėto pasitarimo protokolą (Nr. 27, 26 kl.), Nutarimo projekte atsižvelgta į Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės departamento (toliau – Teisės departamentas) pastabą bei Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos pastabas. Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento pastabas, į kurias neatsižvelgta, įvertintos pridedamoje derinimo pažymoje.

Nutarimo projekte neaptariama, kiek galimai valstybės biudžetas netektų pajamų dėl Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymo Nr. I-857 2, 16¹, 17, 18, 22, 28, 29, 34 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 16² straipsniu įstatymo projekte Nr. XIIP-4437 (toliau – Įstatymo projektas Nr. XIIP-4437) siūlomo teisinio reguliavimo. Pažymėtina, kad, Įstatymo projekte Nr. XIIP-4437 siūlomos įvairios teisinio reguliavimo priemonės, turėsiančios nevienodą poveikį ūkio subjektams ir yra neįmanoma pateikti tikslų, objektyviais tyrimais pagrįstų skaičių, kiek smulkiųjų ir vidutinių verslininkų, įsigaliojus siūlomam teisiniam reguliavimui, būtų priversti nutraukti veiklą, kiek iš jų nuspręstų perorientuoti verslą kita kryptimi ar investuoti papildomai, išplėsdami parduotuvės plotą, todėl nėra galimybės objektyviai įvertinti, kiek, daliai verslininkų nusprendus nebevykdyti veiklos, valstybės ar savivaldybės biudžetai galimai patirtų nuostolių nesurinkdami mokesčių. Nutarimo projekte pateiktas statistika ir objektyviais duomenimis pagrįstus skaičius, Nutarimo projektas neatitiktų Teisės departamento pastaboje nurodytų Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos parengtų Lietuvos Respublikos Vyriausybės išvadų rengimo rekomendacijų 1.4 papunkčio, pagal kurį Vyriausybės išvadoje turi būti pateikiami aiškūs ir *konkretūs* nepritarimo įstatymo projektui argumentai, ir 3.5 papunkčio, pagal kurį išvadoje turėtų būti vengiama Vyriausybės poziciją grįsti abejonėmis. Kita vertus, Nutarimo projekte teikiamas nepritarimas Įstatymo projekte Nr. XIIP-4437 siūlomoms priemonėms, dėl kurių dalis smulkiųjų verslininkų galimai būtų priversti nutraukti veiklą, todėl galimi biudžeto nuostoliai (nesumokėti mokesčiai) nebūtų patirti.

Lietuvos savivaldybių asociacijos pastabos, pateiktos Nutarimo projektui, yra analogiškos, kurios buvo teiktos Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo projektui „Dėl Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymo Nr. I-857 2, 16¹, 18, 22, 28, 29, 34 straipsnių pakeitimo ir papildymo bei Įstatymo papildymo 16² straipsniu įstatymo projekto Nr. XIIP-4096, Lietuvos Respublikos akcizų

įstatymo Nr. IX-569 23, 24, 25 ir 26 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4097, Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymo Nr. I-552 38¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4098, Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 76, 168 ir 485 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4099“. Pažymėtina, kad pastarojo projekto svarstymo Vyriausybėje metu Lietuvos savivaldybių asociacijos pastabos buvo įvertintos projekto derinimo pažymoje, ir projektui Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 m. liepos 11 d. posėdyje buvo pritarta.

Įstatymo projekte Nr. XIIP-4437 siūloma Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatyme nustatyti naujas alkoholio prieinamumą ribojančias priemones: visais alkoholiniais gėrimais leisti prekiauti tik alkoholinių gėrimų parduotuvėse ir stacionariosiose viešojo maitinimo vietose, nustatyti reikalavimus alkoholinių gėrimų parduotuvėms, sutrumpinti leidžiamą alkoholinių gėrimų prekybos laiką, uždrausti alkoholio prekybą paviljonuose, parodose, mugėse, masiniuose renginiuose, uždrausti visų formų alkoholio reklamą ir nustatyti kitus naujus ribojimus alkoholinių gėrimų prekybai.

Svarstyti teikiamame Nutarimo projekte siūloma pritarti Įstatymo projekto Nr. XIIP-4437 siūlymui padidinti baudas už kai kurių Alkoholio kontrolės įstatymo reikalavimų pažeidimus, o kitoms siūlomoms teisinio reguliavimo priemonėms – nepritarti dėl Nutarimo projekte nurodytų priežasčių.

Nutarimo projektas skelbiamas Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje.

Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo pažyma nerengta vadovaujantis Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“, 4 punktu.

Nutarimo projektą parengė Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos Pramonės ir prekybos departamento Vidaus prekybos politikos skyrius (vedėja – Birutė Janutėnienė, tel. 8 706 64 756, Birute.Januteniene@ukmin.lt, tiesioginė rengėja – šio skyriaus vyriausioji specialistė Aurelija Janušauskė, tel. 8 706 63 677, el. p. Aurelija.Janusauske@ukmin.lt).

PRIDEDAMA:

1. Nutarimo projektas, 5 lapai;
2. Derinimo pažyma, 1 lapas.

Ūkio ministras

Evaldas Gustas

Aurelija Janušauskė, tel. 870 66 3677, el. p. Aurelija.Janusauske@ukmin.lt

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ALKOHOLIO KONTROLĖS ĮSTATYMO
NR. I-857 2, 16¹, 17, 18, 22, 28, 29, 34 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO
PAPILDYMO 16² STRAIPSNIU ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-4437**

2016 m.

d. Nr.

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2016 m. birželio 1 d. sprendimo Nr. SV-S-1559 „Dėl įstatymų projektų išvadų“ 12 punktą, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

1. Pritarti Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymo Nr. I-857 2, 16¹, 17, 18, 22, 28, 29, 34 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 16² straipsniu įstatymo projekto Nr. XIIP-4437 (toliau – Įstatymo projektas Nr. XIIP-4437) 9 straipsnyje įtvirtintam siūlymui nustatyti griežtesnę teisinę atsakomybę už pakartotiną Alkoholio kontrolės įstatymo 18 straipsnio 4 dalies 2, 3, 4, 5 punktų pažeidimą, tačiau, įvertinus tai, kad siūloma nuostata yra susijusi su ūkio subjektų teisių ir laisvių ribojimu, ir siekiant, kad nauja nuostata būtų taikoma tik pažeidimams, padarytiems po Įstatymo projekto Nr. XIIP-4437 įsigaliojimo, siūlytina patikslinti Įstatymo projekto Nr. XIIP-4437 10 straipsnį arba nustatant pereinamojo laikotarpio nuostatas, pvz., kad Įstatymo projekto Nr. XIIP-4437 9 straipsnio nuostatos įsigalioja po dviejų metų nuo įstatymo priėmimo, arba nurodant, kad minėto straipsnio nuostatos taikomos Alkoholio kontrolės įstatymo 18 straipsnio 4 dalies 2, 3, 4, 5 punktų pažeidimams, padarytiems po Įstatymo projekto Nr. XIIP-4437 įsigaliojimo.

2. Nepritarti Įstatymo projekto Nr. XIIP-4437 1–8 straipsniuose siūlomoms teisinio reguliavimo priemonėms:

2.1. Įstatymo projekto Nr. XIIP-4437 siūlymui nustatyti, kad alkoholiniais gėrimais leidžiama prekiauti tik stacionariosiose viešojo maitinimo vietose ir alkoholinių gėrimų parduotuvėse, kurios atitinka specialiuosius reikalavimus (t. y. yra visiškai izoliuotos nuo gyvenamųjų ar kitų patalpų, nesusijusių su prekių organizavimu ar jų sandėliavimu, turi atskirą įėjimą, yra įrengtos ne daugiabučiuose gyvenamuosiuose namuose ir ne arčiau kaip 200 metrų nuo ugdymo įstaigų) dėl šių priežasčių:

2.1.1. Pritarus Įstatymo projekte Nr. XIIP-4437 siūlomam teisiniam reguliavimui, visų alkoholinių gėrimų prekyba, šiuo metu leidžiama parduotuvių alkoholinių gėrimų skyriuose, kaimo gyvenamosiose vietovėse esančių stacionariųjų parduotuvių nespecializuotuose skyriuose, paviljonuose ir automobilinėse parduotuvėse (iš kurių aptarnaujami kaimo gyventojai) vykdoma prekyba gamyklų supilstytais į tarą natūralios fermentacijos sidru, alumi ir alaus mišiniais su nealkoholiniais gėrimais, kurių tūrinė etilo alkoholio koncentracija neviršija 7,5 procento, taip pat alkoholinių gėrimų prekyba, vykdoma prekybos ir viešojo maitinimo vietose, įrengtose daugiabučiuose gyvenamuosiuose namuose, būtų uždrausta. Pažymėtina, kad siūlomas teisinis reguliavimas turėtų tiesioginį neigiamą poveikį ūkio subjektų veiklai, kadangi dalis ūkio subjektų turėtų apskritai nutraukti veiklą, o dalis, turinčių mažmeninės prekybos alkoholiniais gėrimais licencijas ir norėdami tęsti prekybą alkoholiniais gėrimais, turėtų įrengti atskirą alkoholinių gėrimų parduotuvę. Didžiausią neigiamą įtaką siūlomas reguliavimas padarytų smulkaus ir vidutinio verslo subjektams. Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2014 m. mažos parduotuvės, t. y. parduotuvės, kurių prekybos plotas neviršija 120 m², sudarė 74,5 procento visų mažmeninės prekybos įmonių parduotuvių. Darytina išvada, kad didžiosios dalies smulkaus ir vidutinio verslo subjektų valdomų parduotuvių plotas yra per mažas, kad būtų galima įgyvendinti Įstatymo projektu Nr. XIIP-4437 siūlomas teisinio reguliavimo priemonės – įrengti atskirą alkoholinių gėrimų parduotuvę. Likusios dalies, kurių prekybos plotas suteiktų galimybę jiems įrengti atskirą parduotuvę, atžvilgiu, siūlomų naujų reikalavimų laikymasis pareikalautų papildomų investicijų

ne tik naujoms patalpoms įrengti, bet ir papildomam kasos aparatui įsigyti, naujiems prekybos darbuotojams samdyti. Kadangi, pritaikius prekybos vietą prie naujų reikalavimų, prekybos pajamos nepadidėtų, nes iš esmės būtų parduodamos tos pačios prekės, tik keliose parduotuvėse, minėtos investicijos būtų nuostolingos ir smulkaus ir vidutinio verslo subjektai, negalėdami prisitaikyti prie naujų reikalavimų, būtų priversti nutraukti prekybą alkoholiniais gėrimais arba veiklą apskritai;

2.1.2. Uždraudus kaimo gyvenamosiose vietovėse esančių stacionariųjų parduotuvių nespecializuotuose skyriuose prekiauti alkoholiniais gėrimais, taip pat gamyklų supilstytais į tarą natūralios fermentacijos sidru, alumi ir alaus mišiniais su nealkoholiniais gėrimais, kurių turinė etilo alkoholio koncentracija neviršija 7,5 procento automobilinėse parduotuvėse, iš kurių aptarnaujami kaimo gyventojai, būtų sudaromos palankios sąlygos neteisėtai prekybai alkoholiniais gėrimais. Jeigu ūkio subjektai, vykdantys alkoholinių gėrimų prekybą, dėl šio nutarimo 2.1.1 papunktyje nurodytų priežasčių nepritaikytų prekybos vietų pagal Įstatymo projekte Nr. XIIP-4437 nustatytus reikalavimus, kaimo gyvenamosiose vietovėse gali nelikti alkoholiniais gėrimais prekiaujančių parduotuvių, kas lemtų situaciją, kad kaimo gyventojai savo gyvenamojoje vietovėje neturėtų galimybės legaliai įsigyti alkoholinių gėrimų;

2.1.3. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta šio nutarimo 2.1.1 ir 2.1.2 papunkčiuose, Įstatymo projekto Nr. XIIP-4437 nuostatos, ribojančios alkoholio prekybos vietas, yra neproporcingos ir galinčios lemti neteisėtos prekybos alkoholiniais gėrimais šuolį. Įstatymo projekto Nr. XIIP-4437 siūlymas alkoholinių gėrimų parduotuvėje uždrausti prekiauti gretutinėmis prekėmis (butelių atkimšimo ir užkimšimo įrankiais, taurėmis, stiklinėmis, butelių pakuotėmis ir pan.) nėra susijęs su aiškinamajame rašte nurodytu Įstatymo projekto Nr. XIIP-4437 tikslu mažinti alkoholinių gėrimų prieinamumą ir vartojimą, todėl yra netikslingas.

2.2. Įstatymo projekto Nr. XIIP-4437 siūlymui nustatyti, kad alkoholinių gėrimų parduotuvės ir viešojo maitinimo vietos, kuriose prekiaujama alkoholiniais gėrimais, gali būti įrengiamos ne arčiau kaip 200 metrų nuo ugdymo įstaigų, ir keisti Alkoholio kontrolės įstatymo 18 straipsnio 3 dalies 1 punktą, išbraukiant nuostatas, kurios suteikia teisę savivaldybėms, gavus sveikatos priežiūros, laisvės atėmimo ar kitos įstaigos vadovo prašymą nustatyti atstumą, kuriame būtų draudžiama prekyba alkoholiniais gėrimais prie konkrečios įstaigos, sprendimą priimti įvertinus minėto prašymo pagrįstumą. Pažymėtina, kad ugdymo įstaigos veikia miestuose, kaimuose ir kitose gyvenamosiose vietovėse, kurios skiriasi savo dydžiu, ir šios įstaigos dažniausiai steigiamos miestų ir miestelių centruose, t. y., vietose, kurios pasižymi didžiausia vietos gyventojų ir turistų trauka ir todėl yra vienintelės tinkamos parduotuvių ar viešojo maitinimo vietų steigimui. Nustačius vienodą, visiems taikomą 200 metrų atstumą nuo minėtų įstaigų, kuriame draudžiama alkoholinių gėrimų prekyba, mažuose miesteliuose ar kaimuose ūkio subjektai, net ir tais atvejais, kai jų vykdoma veikla nekelia problemų, privalėtų perkelti savo verslus į tolimesnes, ekonomiškai jų vykdomai veiklai netinkamas vietas. Kita vertus, atskirais atvejais 200 metrų atstumas galėtų būti per mažas ir dėl to neužtikrintų Alkoholio kontrolės įstatymo 18 straipsnio 3 dalies 1 punktu siekiamų tikslų. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad siūlomas atstumo, kuriame draudžiama alkoholinių gėrimų prekyba prie ugdymo įstaigų, nustatymas, viena vertus, galėtų neužtikrinti Alkoholio kontrolės įstatymu siekiamų tikslų, kita vertus, – sudarytų nepagrįstus ribojimus ūkio subjektams, kurių vykdoma alkoholinių gėrimų prekyba nekelia problemų. Savivaldybių tarybos, kaip savivaldybių atstovaujamosios institucijos, disponuoja informacija apie konkrečioje vietovėje susiklosčiusias alkoholio vartojimo tendencijas, konkrečių vietų kriminogeninę padėtį, todėl šiuo metu Alkoholio kontrolės įstatyme nustatytas reguliavimas, kuris būtent savivaldybių taryboms paveda įvertinti pateiktų prašymų pagrįstumą ir nustatyti tinkamą atstumą, yra logiškas ir pagrįstas susiformavusia praktika. Uždraudus savivaldybių taryboms vertinti gautų prašymų riboti prekybą alkoholiniais gėrimais prie sveikatos priežiūros, ugdymo ir kitų įstaigų pagrįstumą, būtų sudaromos palankesnės sąlygos priimti objektyviai nepagrįstus sprendimus, taip pat būtų ribojama savivaldybės tarybos teisė priimti gyventojų poreikius tenkinančius sprendimus. Atsižvelgiant į tai, kad, Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento duomenimis, 2015 m. Alkoholio kontrolės įstatymo 18 straipsnio 3 dalies 1 punkte įtvirtinta teisė pasinaudojo dauguma savivaldybių (44), ši nuostata praktikoje yra taikoma ir pakankama siekiant Įstatymo projekto Nr. XIIP-4437 aiškinamajame rašte nurodyto tikslo.

2.3. Įstatymo projekto XIIP-4437 siūlymui uždrausti fiziniams asmenims gabenti ir laikyti viešose vietose, išskyrus prekybos alkoholiniais gėrimais vietas, alkoholio produktus atidengta pakuote. Pažymėtina, kad Įstatymo projekte XIIP-4437 nėra atskleista formuluotės „atidengta pakuotė“ reikšmė, todėl neįmanoma nustatyti šio draudimo turinio ir galimų teisinių pasekmių. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad minėtas Įstatymo projekto Nr. XIIP-4437 siūlymas neatitinka Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalyje įtvirtinto aiškumo principo.

2.4. Įstatymo projekto Nr. XIIP-4437 siūlymui uždrausti prekiauti alkoholiniais gėrimais parodose ir mugėse, vykstančiose stacionariuose pastatuose, taip pat alkoholiniais gėrimais, kurių tūrinė etilo alkoholio koncentracija neviršija 22 procentų, nestacionariosiose viešojo maitinimo vietose savivaldybės tarybos nustatyto kurortinio, poilsio ir turizmo sezono laikotarpiu, natūralios fermentacijos alkoholiniais gėrimais, kurių tūrinė etilo alkoholio koncentracija neviršija 13 procentų, parodose, natūralios fermentacijos alkoholiniais gėrimais, kurių tūrinė etilo alkoholio koncentracija neviršija 7,5 procento, masiniuose renginiuose ir mugėse, bei pilstomu alumi, alaus mišiniais su nealkoholiniais gėrimais ir natūralios fermentacijos sidru firminėse alkoholinių gėrimų parduotuvėse. Siūlomu teisiniu reguliavimu būtų praktiškai panaikinta galimybė verstis vienkartinę ir sezoninę prekybą alkoholiniais gėrimais, todėl siūlomas teisinis reguliavimas daugiausia neigiamų pasekmių sukeltų mažiems alkoholinių gėrimų gamintojams, kuriems mugės ir parodos yra pagrindinės prekybos vietos bei vietos, kuriose jie gali pristatyti savo produkciją. Prekyba pilstomu alumi, alaus mišiniais su nealkoholiniais gėrimais ir natūralios fermentacijos sidru firminėse alkoholinių gėrimų parduotuvėse yra pagrindinė priemonė gamintojams pristatyti naujus savo gaminius, todėl jos uždraudimas sudarytų dideles kliūtis naujiems gamintojams patekti į rinką. Pažymėtina, kad mažinti alkoholinių gėrimų prieinamumą ir vartojimą galima galiojančiomis teisinėmis priemonėmis (Alkoholio kontrolės įstatymo 18 straipsnio 3, 8 ir 9 dalyse savivaldybėms suteiktos teisės nustatyti atstumą, kuriame draudžiama prekyba alkoholiniais gėrimais prie sveikatos priežiūros, ugdymo ir kitų įstaigų; riboti ar uždrausti prekybą alkoholiniais gėrimais švenčių ir masinių renginių dienomis; atsižvelgiant į prekybos alkoholiniais gėrimais vietą, gyventojų, bendrijų, bendruomenių ar jų atstovų, visuomeninių organizacijų ar kitų institucijų raštu pareikštą nuomonę, policijos komisariatų pasiūlymus, riboti laiką, kuriuo leidžiama prekiauti alkoholiniais gėrimais, neišduoti licencijos verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais). Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, šiame nutarimo papunktyje nurodyti Įstatymo projekte Nr. XIIP-4437 siūlomi apribojimai laikytini neproporcingais, todėl netikslingais.

2.5. Įstatymo projekto Nr. XIIP-4437 siūlymui nustatyti draudimą asmenims, jaunesniems negu 20 metų, prekiauti alkoholiniais gėrimais, draudimą šiems asmenims parduoti alkoholinius gėrimus, juos vartoti ir jų turėti, licencijas verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais turinčioms įmonėms, Europos juridiniams asmenims ir jų filialams, vykdančioms viešojo maitinimo veiklą, nustatyti pareigą užtikrinti, kad prekybos alkoholiniais gėrimais vietose asmenys iki 20 metų nevartotų alkoholinių gėrimų, taip pat alkoholinių gėrimų pardavėjams suteikti teisę reikalauti asmens dokumentų iš perkančiųjų alkoholinius gėrimus kilus abejonių, kad asmuo yra jaunesnis nei 25 metų, dėl šių priežasčių:

2.5.1. Pažymėtina, kad, vadovaujantis Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 2.5 straipsniu, Lietuvos Respublikoje 18 metų fizinis asmuo laikomas sulaukysiu pilnametystės ir įgijusiu visišką civilinį veiksnumą, t. y. 18 metų asmuo gali savo vardu nevaržomai sudaryti sandorius, priimti palikimą, tuoktis ir įgyti kitas civilines teises ir pareigas, gali būti pašauktas atlikti karinę tarnybą. Taip pat šio amžiaus asmuo įgyja ir politinę teisę balsuoti bei kitas politines teises ir pareigas. Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos Respublikos įstatymai 18 metų asmenį pripažįsta pakankamai subrendusiu priimti savarankiškus sprendimus dėl finansinių, šeimininių ir kitų svarbių įsipareigojimų, 18 metų asmeniui turėtų būti leidžiama apsispręsti ir dėl alkoholinių gėrimų įsigijimo. Be to, galiojančiame Alkoholio kontrolės įstatyme įtvirtinta alkoholinių gėrimų pardavimo ir vartojimo amžiaus riba atitinka Europos Sąjungos valstybių narių nustatytą teisinį reguliavimą. Pasaulio sveikatos organizacijos 2011 m. duomenimis, daugumoje valstybių alkoholinius gėrimus leidžiama įsigyti asmenims, sulaukusiems 16–18 metų;

2.5.2. Nustačius Įstatymo projekte Nr. XIIP-4437 siūlomą 20 metų amžiaus ribą, nuo kurios leidžiama prekiauti alkoholiniais gėrimais, šiuo metu parduotuvėse ir viešojo maitinimo vietose

6

dirbantys ar savo įmones įkūrę 18-20 metų asmenys netektų darbo arba būtų priversti nutraukti vykdomą alkoholinių gėrimų prekybos veiklą. Įstatymo projektu Nr. XIIP-4437 siūloma teisinio reguliavimo priemonė taip pat susiaurintų šio amžiaus asmenų įsidarbinimo galimybes, ypač vasaros sezono metu;

2.5.3. Įstatymo projekto Nr. XIIP-4437 siūlymas suteikti alkoholinių gėrimų pardavėjams teisę reikalauti asmens dokumentų iš perkančiųjų alkoholinius gėrimus kilus abejonių, kad asmuo yra jaunesnis nei 25 metų, yra nepagrįstas ir neaišku, kodėl siūloma amžiaus tikrinimo riba skiriasi nuo Įstatymo projekte Nr. XIIP-4437 nustatomos 20 metų amžiaus ribos, nuo kurios siūloma parduoti alkoholinius gėrimus. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad nepagrįstas, asmenų laisvės varžantis ir papildomus įpareigojimus alkoholinių gėrimų pardavėjams nustatantis teisinis reguliavimas, įtvirtinantis tarpusavyje nesuderintas teisės normas, neatitinka Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalyje įtvirtinto aiškumo, tikslingumo ir sistemiskumo principų.

2.6. Įstatymo projekto Nr. XIIP-4437 siūlymui sutrumpinti prekybos alkoholiniais gėrimais laiką ir nustatyti, kad alkoholiniais gėrimais prekiauti leidžiama nuo 10 val. iki 20 val. Atkreiptinas dėmesys, kad Lietuvos Respublikos Seime yra įregistruotas Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymo Nr. I-857 18 ir 29 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-2836(2), kuriame taip pat siūloma sutrumpinti alkoholinių gėrimų pardavimo laiką ir nustatyti, kad alkoholiniais gėrimais leidžiama prekiauti nuo 10 val. iki 22 val. Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2016 m. vasario 24 d. nutarimu Nr. 184 „Dėl Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymo Nr. I-857 18 ir 29 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-2836(2)“ pritarė tokiam siūlymui. Pažymėtina, kad nėra objektyvių duomenų, pagrindžiančių, kad dar griežtesnis prekybos alkoholiniais gėrimais laiko apribojimas turėtų didesnės įtakos visuomenės sveikatai, todėl siūlomi nustatyti dar griežtesni ribojimai alkoholinių gėrimų prekybos laikui neproporcingai suvaržytų ūkio subjektų teises. Taip pat pažymėtina, kad neproporcingi ir nepagrįsti draudimai gali turėti priešingą poveikį, nei tikimasi. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 1997 m. vasario 13 d. nutarime yra konstatavęs, kad „istorijoje yra buvę laikotarpių, kai su alkoholio ar tabako gaminiais, jų vartojimu buvo bandoma kovoti kategoriškais jų gamybos, prekybos ir vartojimo draudimais. Tačiau tokie prohibicijos bandymai nedavė geidžiamo rezultato. Per šimtmečius susiformavę vartojimo įpročiai bei dėl pripratimo ir priklausomybės atsirandantys vartotojai užtikrindavo minėtų medžiagų paklausą, todėl net draudimo sąlygomis būdavo randama būdų (dažniausiai nelegalių ir neteisėtų) tai paklausai patenkinti“. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad Įstatymo projekte Nr. XIIP-4437 siūlymas sutrumpinti alkoholinių gėrimų prekybos laiką, yra neproporcingas ir netikslingas.

2.7. Įstatymo projekto Nr. XIIP-4437 siūlymui uždrausti visų formų alkoholio reklamą, įskaitant ir reklamą alkoholinių gėrimų prekybos vietoje (t. y. uždraudžiant prekybos vietoje pateikti alkoholinio gėrimo pavadinimą, alkoholinio gėrimo gamintojo pavadinimą ir pan.) dėl šių priežasčių:

2.7.1. Šiuo metu galiojantis Alkoholio kontrolės įstatymas yra vienas griežčiausių Europos Sąjungoje, jame nustatyti pakankamai griežti apribojimai ir alkoholio reklamai: yra draudžiama visų formų alkoholio reklama, skirta vaikams ir paaugliams iki 18 metų; kurioje dalyvauja asmenys iki 18 metų; kurioje dalyvauja sportininkai, gydytojai, politikai, meno ir mokslo įžymybės, kiti garsūs visuomenės veikėjai, naudojamas jų asmuo, vardas, atvaizdas ir pan.; siejanti alkoholio vartojimą su fizinės būklės pagerėjimu, vairavimu; psichinės veiklos pagerėjimu, asmeninių problemų sprendimu; stimuliuojančiomis, raminančiomis ir kitomis gydomosiomis savybėmis; su socialine sėkme, padidintu seksualiniu aktyvumu; palankiai vaizduojanti nesaikingą alkoholinių gėrimų vartojimą ar neigiamai atsiliepianti apie abstinenciją ir saikingumą ir kt., taip pat yra nustatytos vietos, kuriose skleisti alkoholio reklamą yra uždrausta. Be to, vadovaujantis Alkoholio kontrolės įstatymu, apribojimai alkoholio reklamai taikomi taip pat reklamai, pateikiamai televizijoje ir radijuje. Pastarieji ribojimai apima ne tik bendruosius Alkoholio kontrolės įstatymo 29 straipsnio 1 dalyje nustatytus apribojimus, bet ir specialųjį apribojimą – alkoholinių gėrimų reklama gali būti transliuojama tik nuo 23 val. iki 6 val., taigi Lietuvos Respublikos jurisdikcijai priklausančių transliuotojų ir retransliuotojų transliuojamose programose alkoholinių gėrimų reklama jau draudžiama klausomiausiu ir žiūrimiausiu laiku (nuo 6 val. iki 23 val.), todėl ji gali pasiekti tik ribotą šios reklamos auditorijos – pilnamečių asmenų – dalį. Alkoholinių gėrimų reklama laikraščių ir jų savarankiškų priedų, žurnalų bei knygų, kurie nėra skirti nepilnamečiams, viduje nedaromas poveikis nepilnamečiams asmenims;

2.7.2. Alkoholio kontrolės įstatymo 29 straipsnio, reglamentuojančio alkoholio reklamos ribojimą, nuostatos yra suderintos tiek su 1989 m. gegužės 5 d. Europos Tarybos konvencijos dėl televizijos be sienų (toliau – Konvencija dėl televizijos be sienų), tiek su 2010 m. kovo 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2010/13/ES dėl valstybių narių įstatymuose ir kituose teisės aktuose išdėstytų tam tikrų nuostatų, susijusių su audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų teikimu, derinimo (Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų direktyva) (OL 2010 L 95, p. 1) (toliau – Direktyva 2010/13/ES) nuostatomis dėl alkoholinių gėrimų reklamos reikalavimų. Nors Konvencija dėl televizijos be sienų ir Direktyva 2010/13/ES nustato tik per televiziją transliuojamos reklamos reikalavimus, tačiau Alkoholio kontrolės įstatyme šie reikalavimai sugriežtinti ir taikomi visai alkoholinio reklamai. Taip pat pažymėtina, kad Pasaulio sveikatos organizacijos 2012 m. duomenimis, alkoholio reklama visuomenės informavimo priemonėse (televizijoje, radijuje) visiškai draudžiama tik vos keliuose Europos valstybėse (Islandijos Respublikoje, Norvegijos Karalystėje, Švedijos Karalystėje, Prancūzijos Respublikoje). Kitose valstybėse alkoholio reklama radijuje ir televizijoje nedraudžiama arba jai taikomi daliniai ribojimai (laiko, turinio ar reklamoje pateikiamų gėrimų stiprumo), arba reklamai taikomos savireguliacijos priemonės;

2.7.3. Priėmus Įstatymo projekte Nr. XIIP-4437 siūlomą reguliavimą, būtų uždraudžiama išorinė alkoholio reklama. Atkreiptinas dėmesys, kad Lietuvos Respublikos Seime yra įregistruotas Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymo Nr. I-857 29 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-2767(2), kuriuo taip pat siūloma uždrausti išorinę alkoholio reklamą, kartu numatant ir išimtį, leidžiančią alų, alaus mišinius su nealkoholiniais gėrimais bei natūralios fermentacijos vyną ir sidrą gaminančių arba jais prekiaujančių įmonių, Europos juridinių asmenų ar jų filialų pavadinimus ir (ar) prekės ženklus, turiniu ir forma neprieštaraujančius teisės aktų reikalavimams, pateikti prekybos alkoholiniais gėrimais vietose aptarnaujant pirkėjus lauko sąlygomis. Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2015 m. rugsėjo 10 d. nutarimu Nr. 943 „Dėl Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymo Nr. I-857 29 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-2767(2)“ yra pritarusi tokiai formulavimui;

2.7.4. Priėmus Įstatymo projekte Nr. XIIP-4437 siūlomą teisinį reguliavimą, reklamai būtų priskirta ir uždrausta informacija apie alkoholinius gėrimus informaciniuose pranešimuose, skirtuose tik alkoholio verslo specialistams, taip pat alkoholinius gėrimus gaminančių arba jais prekiaujančių įmonių, Europos juridinių asmenų ar jų filialų registruoti pavadinimai (jeigu alkoholinių gėrimų gamintojo pavadinimas yra sudedamoji šių įmonių, Europos juridinių asmenų ar jų filialų registruoto pavadinimo dalis) ir prekių ženklai, kai šie pavadinimai ir prekių ženklai pateikiami iškabose ant šių įmonių, Europos juridinių asmenų ar jų filialų buveinės ar padalinio pastato ir valdomo transporto. Taip pat minėtais siūlymais reklamai būtų priskirti ir uždrausti alkoholinius gėrimus gaminančių arba jais prekiaujančių įmonių, Europos juridinių asmenų ar jų filialų registruoti pavadinimai ir prekių ženklai, kai šie pavadinimai ar prekių ženklai nereguliariai ir netikėtai matomi transliuojamose ar retransliuojamose programose ir kai šių pavadinimų ir prekių ženklų atvaizdai yra šalutiniai, palyginti su transliuojamos ar retransliuojamos programos vaizdais. Šiame nutarimo papunktyje minimais Įstatymo projekto Nr. XIIP-4437 pakeitimais nustatomi neproporcingi draudimai informacijai, kuri skirta tik alkoholio verslo specialistams (ne vartotojams), todėl nėra susijusi su alkoholinių gėrimų prieinamumo mažinimu, taip pat neproporcingai apribojamos galimybės ūkio subjektui naudotis savo prekės ženklu (iškabose ant buveinės, užrašuose ant transporto priemonių ir pan.). Be to, nustačius siūlomą teisinį reguliavimą net ir atsitiktinai televizijos transliacijoje pasirodęs alkoholinio gėrimo prekės ženklas būtų prilyginamas reklamai ir užtrauktų administracinę atsakomybę – baudą iki keturiolikos tūkstančių keturių šimtų aštuoniasdešimt vieno euro (už pakartotinį pažeidimą – iki dvidešimt aštuonių tūkstančių devynių šimtų šešiasdešimt dviejų eurų). Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad šiame papunktyje nurodytas Įstatymo projekto Nr. XIIP-4437 siūlomas teisinis reguliavimas yra neproporcingas ir netikslingas.

Ministras Pirmininkas

Ūkio ministras

Ūkio ministras

Evaidas Gustas

2016-08-01

Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos
Teisės ir pirkimų departamento
direktorė

Lina Lukoševičiūtė

2016-08-26

8

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO VALDYBA

SPRENDIMAS DĖL ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ IŠVADŲ

2016 m. birželio 1 d. Nr. SV-S-1559
Vilnius

Lietuvos Respublikos Seimo valdyba, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsniu ir atsižvelgdama į Seimo 2016 m. gegužės 31 d. posėdžio protokolą Nr. SPP-355 ir į Seimo Teisės ir teisėtvarkos komiteto siūlymą, n u s p r e n d ž i a:

Prašyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės pateikti Lietuvos Respublikos Seimui išvadas dėl šių įstatymų projektų:

1. Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 2.24 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3606(2).
2. Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 3.166 ir 3.167 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3951.
3. Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 3, 22, 57, 58, 256, 293, 312, 317, 320, 322 ir 324 straipsnių pakeitimo, 34 straipsnio ir XXX skyriaus pripažinimo netekusiais galios įstatymo projekto Nr. XIIP-4116.
4. Lietuvos Respublikos teismų įstatymo Nr. I-480 38 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4309.
5. Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 9 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4310.
6. Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 260 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4311.
7. Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo Nr. VIII-1029 11 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4312.
8. Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 589, 614, 633 straipsnių pakeitimo ir Kodekso papildymo 226¹ straipsniu įstatymo projekto Nr. XIIP-4313.
9. Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 202 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4369.

10. Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo Nr. I-1489 2, 19, 23, 43, 46, 47, 49, 56, 58, 59 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 23¹, 23² straipsniais įstatymo projekto Nr. XIIP-4391.

11. Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso 145 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4394.

✓ 12. Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymo Nr. I-857 2, 16¹, 17, 18, 22, 28, 29, 34 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 16² straipsniu įstatymo projekto Nr. XIIP-4437.

Seimo Pirmininko pirmasis pavaduotojas

Vydas Gedvilas

LIETUVOS RESPUBLIKOS
ALKOHOLIO KONTROLĖS ĮSTATYMO NR. I-857 2, 16¹, 17, 18, 22, 28,
29, 34 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 16² STRAIPSNIŲ
ĮSTATYMO
AIŠKINAMASIS RAŠTAS

1. Projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymo Nr. I-857 2, 16¹, 17, 18, 22, 28, 29, 34 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 16² straipsniu įstatymo projektas (toliau – įstatymo projektas) parengtas atsižvelgus į Nusikalstamų veikų žinybinio registro 2009–2014 m. duomenims, bylojančius apie didelius nuo alkoholio apsvaigusių asmenų padaromų smurtinių nusikaltimų skaičius. Ypač skaudžios alkoholio vartojimo pasekmės tyčinių nužudymų atveju – net trys iš keturių įtariamųjų (kaltinamųjų) nužudymo metu buvo neblaivūs: 2014 m. – 70,4 proc. nuo visų įtariamų tyčinių nužudymų asmenų, 2011 m. – 73,4 proc. Šeši iš dešimties (57,9 proc.) asmenų, įtariamų dėl sunkių sveikatos sutrikdymų, taip pat buvo neblaivūs. Labai dažnai smurto artimoje aplinkoje naudojimas susijęs su piktnaudžiavimu alkoholiniais gėrimais. Pvz., 2014 m. net 67,5 proc. asmenų, įtariamų grasinimu nužudyti ar sunkiai sutrikdyti sveikatą, ir 69,9 proc. asmenų, įtariamų fizinio skausmo sukėlimu ir nežymiu sveikatos sutrikdymu, nusikaltimo padarymo metu buvo neblaivūs.

Beveik pusė nustatytų asmenų, kurie buvo įtariamais išžaginimais (2014 m. buvo 56,5 proc.) ir seksualiniais prievartavimais (2014 m. – 40,2 proc.), taip pat nusikaltimo metu buvo neblaivūs. Apsvaigę nuo alkoholio buvo ir pusė asmenų, įtariamų viešosios tvarkos pažeidimais. Atkreiptinas dėmesys, kad Lietuva pagal tyčinių nužudymų skaičių, tenkantį 100 tūkst. gyventojų, pirmauja ES ir viršija ES vidurkį beveik šešis kartus.

Lietuvos savižudybių rodiklis beveik tris kartus viršija ES-27 vidurkį (10,3 mirties atveju 100 000 gyventojų), o 63 proc. savižudybių yra siejama su alkoholio vartojimu.

Lietuva yra trečia šalis pasaulyje pagal suvartojamą etilo alkoholio kiekį, tenkantį vienam gyventojui (15,4 l, kai PSO rekomenduojama neviršyti 7 l.). Taip pat atkreipiame dėmesį į tai, kad 2003–2011 m. alkoholio vartojimo sąlygotos mirtys sudarė 9 proc. nuo visų mirčių Lietuvoje, iš jų visiškai tik alkoholio sąlygojamos mirtys sudarė 2,8 proc. Be to, 2006–2011 m. Lietuvoje 8,9 proc. susirgimų ir 7,6 proc. netekto darbingumo atvejų (neįskaitant išorinių priežasčių) buvo sąlygota alkoholinių gėrimų vartojimo. Sveikatos tyrimų instituto mokslininkų skaičiavimais, alkoholio žala (t. y. neatsakingo, žalingo alkoholio vartojimo ir alkoholizmo) vien per 2010 metus sudarė 214,7 mln. eurų, į kurią įėjo dėl priešlaikinių mirčių neuždirbtos pajamos iki pensijos, sveikatos priežiūros išlaidos gydant su alkoholiu siejamas pasekmes sveikatai, sumažėjusio darbingumo išmokos, vaikų globos namų išlaikymas, nuteistųjų išlaikymas kalėjimuose. Įvertinant įvairių alkoholio kontrolės priemonių veiksmingumą ir jų įgyvendinimo kaštus visuomenei, išskiriamos trys pagrindinės priemonių grupės, kurios kompleksiskai turi būti stiprinamos jei valstybė susiduria su neigiamomis alkoholio vartojimo pasekmėmis, tai: alkoholinių gėrimų kainos didinimas (akcizai); alkoholinių gėrimų reklamos draudimas; alkoholinių gėrimų prieinamumo mažinimas. Šis įstatymo projektas apima dvi efektyviausias priemones.

Sisteminė 45 studijų apie alkoholio prekybos vietų tankumą ir 15 studijų apie prekybos laiką analizė vienareikšmiškai pripažįsta, kad ribojant alkoholio prekybos tankumą ir prekybos laiką sėkmingai sumažėja su alkoholio vartojimu susijusi žala.

Legalaus pardavimo amžiaus didinimas yra mokslu pagrįsta efektyvi priemonė, mažinanti alkoholinių gėrimų vartojimą. Vėlesnis alkoholio vartojimo pradžios amžius patikimai siejasi su

mažesne tikimybe tapti priklausomu nuo alkoholio. Šiuo metu esantys tyrimai leidžia teigti, kad psichologinė branda, kuomet jau sąmoningai priimami su sveikatos išsaugojimu ir galima rizika susiję sprendimai yra būtent 21 – 25 metų amžiaus laikotarpyje. PSO duomenimis, 20 metų riba kai kurioms alkoholinių gėrimų grupėms taikoma Suomijoje, Švedijoje, Norvegijoje, visiems alkoholiniams gėrimams Islandijoje. Pastarosios šalys alkoholio vartojimo rodikliais Europos šalių kontekste rodo pačius geriausius rezultatus. Ne mažiau kaip keturiose ES valstybėse narėse per pastarąjį dešimtmetį buvo padidinta teisėto įsigijimo amžiaus riba: Danijoje 2004 ir 2011 m., Prancūzijoje 2009 m., Maltos 2009 m. ir Belgijoje 2009 m.

Kaip rodo moksliniai tyrimai, alkoholio reklama skatina vaikus pradėti vartoti alkoholį anksčiau, o jau vartojančius paauglius paskatina vartoti alkoholį intensyviau. Lietuvoje veikiančių rinkos tyrimo kompanijų duomenys rodo, kad dabartiniai reklamos ribojimai nepakankamai apsaugo nepilnamečius Lietuvos piliečius: alkoholio gamintojų reklaminės kampanijos pasiekia apie 50 proc. 4-17 metų amžiaus vaikų auditoriją. Alkoholinių gėrimų reklamos draudimą taikančiose Norvegijoje ir Islandijoje vieni mažiausių vaikų alkoholio vartojimo rodikliai Europoje (Islandijoje tik 9 proc. 15-16 metų paauglių nurodė buvę girti per paskutines 30 dienų). Lietuvos Respublikos nepilnamečių apsaugos nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio įstatymo Nr. IX-1067 7 straipsnyje nustatyta, kad Lietuvoje draudžiama tiesiogiai skleisti nepilnamečiams viešąją informaciją, kuri jiems daro neigiamą poveikį. Alkoholinių gėrimų reklamos apribojimai (neįgyvendinant visiško draudimo) sukelia papildomą administracinę naštą valstybės institucijoms, įvelia jas į teisinius procesus ir leidžia alkoholinių gėrimų gamintojams manipuluoti įstatymo nuostatomis valstybės sankcijas už pažeidimus skundžiant teismams. Todėl visiškas reklamos draudimas yra veiksmingesnis ne tik prevencijos, bet ir administravimo kaštų požiūriu.

Įstatymo projekto tikslas – alkoholio prieinamumą ir reklamą ribojančiomis priemonėmis mažinti alkoholio vartojimą Lietuvoje.

Įstatymo projekto uždaviniai – sumažinti prekybos alkoholiu taškų skaičių, nustatyti specialius reikalavimus alkoholinių gėrimų parduotuvėms, visiškai uždrausti alkoholio reklamą Lietuvoje, uždrausti fiziniams asmenims gabenti ir laikyti viešose vietose, išskyrus prekybos alkoholiniais gėrimais vietas, alkoholinius produktus atidengta pakuote, trumpinti alkoholio pardavimo laiką nuo 10 iki 20 val., iki 20 metų padidinti amžių asmenų, kuriems draudžiama parduoti alkoholį, griežtinti atsakomybę pardavėjams už alkoholio pardavinimą neblaiviems asmenims ir nepilnamečiams ir už alkoholinių gėrimų pardavinimą didesnio tūrio taroje nei leistina.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai ir rengėjai

Įstatymo projektą parengė Piliečių iniciatyvinė grupė.

3. Kaip šiuo metu yra teisiškai reglamentuojami įstatymo projekte aptarti klausimai

Lietuvos Respublikoje prekiauti alkoholiniais gėrimais leidžiama:

1. Stacionariosiose alkoholinių gėrimų parduotuvėse, stacionariųjų parduotuvių alkoholinių gėrimų skyriuose, stacionariosiose viešojo maitinimo vietose, kaimo gyvenamosiose vietovėse esančių stacionariųjų parduotuvių nespecializuotuose skyriuose, tarptautinio susisiekimo traukiniuose, siaurojo geležinkelio traukiniuose ir laivuose, kuriuose yra atskirai įrengtos viešojo maitinimo vietos, orlaiviuose, vežančiuose keleivius tarptautiniais maršrutais, parodose ir mugėse, vykstančiose stacionariuose pastatuose, viešbučių kambariuose įrengtuose mini baruose, taip pat specialiosiose prekybos vietose.

2. Gamyklų supilstytais į tarą natūralios fermentacijos sidru, alumi ir alaus mišiniais su nealkoholiniais gėrimais, kurių tūrinė etilo alkoholio koncentracija neviršija 7,5 proc. –

paviljonuose, automobilinėse parduotuvėse (iš kurių yra aptarnaujami kaimo gyventojai savivaldybės tarybos nustatyta tvarka).

3. Alkoholiniais gėrimais, kurių tūrinė etilo alkoholio koncentracija neviršija 22 proc., – nestacionariosiose viešojo maitinimo vietose savivaldybės tarybos nustatyto kurortinio, poilsio ir turizmo sezono laikotarpiu.

4. Natūralios fermentacijos alkoholiniais gėrimais, kurių tūrinė etilo alkoholio koncentracija neviršija 13 proc., – parodose.

5. Natūralios fermentacijos alkoholiniais gėrimais, kurių tūrinė etilo alkoholio koncentracija neviršija 7,5 proc., – masiniuose renginiuose ir mugėse.

Lietuvoje draudžiama prekiauti alkoholiniais gėrimais:

1. Laisvės atėmimo, karinės ir sukarintos tarnybos, policijos ir kitose statutinėse, sveikatos priežiūros, ugdymo įstaigose, šių įstaigų ir maldos namų teritorijose. Savivaldybės taryba, gavusi šių įstaigų ar religinių bendruomenių vadovybės rašytinį prašymą ir įvertinusi, ar jame išdėstyti argumentai pagrindžia, kad, siekiant apsaugoti visuomenės saugumą, viešąjį interesą ir (ar) viešąją tvarką, yra būtina uždrausti prekiauti alkoholiniais gėrimais prie įstaigos ar maldos namų, kurių vadovybės prašymas yra gautas, nustato, kokių atstumu nuo šios įstaigos ar maldos namų teritorijos draudžiama prekiauti alkoholiniais gėrimais.

2. Mažmeninės prekybos vietose, kuriose vaikams ir paaugliams skirtų prekių dalis sudaro 30 arba daugiau proc. mažmeninės prekių apyvartos.

3. Masiniuose renginiuose ir mugėse (išskyrus natūralios fermentacijos alkoholinius gėrimus, kurių tūrinė etilo alkoholio koncentracija neviršija 7,5 proc.), parodose (išskyrus natūralios fermentacijos alkoholinius gėrimus, kurių tūrinė etilo alkoholio koncentracija neviršija 13 proc.).

4. Iš prekybos automatų.

5. Asmenims, jaunesniems kaip 18 metų.

6. Nestacionariosiose mažmeninės prekybos ir viešojo maitinimo vietose. Šis draudimas netaikomas alkoholiniams gėrimams, parduodamiems tarptautinio susisiekimo traukiniuose, siaurojo geležinkelio traukiniuose ir laivuose, kuriuose yra atskirai įrengtos viešojo maitinimo vietos, orlaivuose, vežančiuose keleivius tarptautiniais maršrutais, parodose ir mugėse, vykstančiose stacionariuose pastatuose, viešbučių kambariuose įrengtuose minibaruose, taip pat šio straipsnio 1 dalies 2, 3, 4 punktuose nurodytais atvejais.

7. Mažmeninės prekybos, viešojo maitinimo vietose, įrengtose didmeninės prekybos įmonių ir importuotojų sandėliuose, kuriuose verčiamasi didmenine prekyba alkoholiniais gėrimais.

8. Mažmeninės prekybos vietose, kurios nėra visiškai izoliuotos nuo gyvenamųjų ar kitų patalpų, nesusijusių su prekių pardavimo organizavimu ar jų sandėliavimu.

9. Sporto varžybų metu. Šis draudimas netaikomas alkoholiniams gėrimams, kurių tūrinė etilo alkoholio koncentracija neviršija 7,5 proc.

10. Kiekvienų metų rugsėjo 1 dieną. Šis draudimas netaikomas alkoholiniams gėrimams, parduodamiems viešojo maitinimo vietose, tarptautinio susisiekimo traukiniuose, laivuose, orlaivuose, vežančiuose keleivius tarptautiniais maršrutais, viešbučių kambariuose įrengtuose minibaruose, taip pat neapmuitinamose parduotuvėse ir specialiosiose prekybos vietose;

11. Nuo 22 valandos iki 8 valandos mažmeninės prekybos vietose (išskyrus savivaldybių tarybų ribojamus atvejus). Šis draudimas netaikomas alkoholiniams gėrimams, parduodamiems tarptautinio susisiekimo traukiniuose, laivuose, orlaivuose, vežančiuose keleivius tarptautiniais maršrutais, viešbučių kambariuose įrengtuose minibaruose, neapmuitinamose parduotuvėse ir specialiosiose prekybos vietose;

12. Švenčių, masinių renginių, parodų, koncertų, teatro spektaklių, cirko ir kitų renginių, skirtų nepilnamečiams, metu;

13. Nuo 22 valandos iki 8 valandos viešojo maitinimo vietose, turinčiose licencijas mažmeninei prekybai alkoholiniais gėrimais. Šis draudimas netaikomas viešojo maitinimo vietose, turinčiose licencijas mažmeninei prekybai alkoholiniais gėrimais, parduodamiems pilstomiems

alkoholiniams gėrimams ar alkoholiniams gėrimams, parduodamiems atidarytoje pakuotėje ir tik vartoti vietoje;

14. Švenčių, masinių renginių, parodų, koncertų, teatro spektaklių, cirko ir kitų renginių, dėl kurių yra priimtas savivaldybės tarybos sprendimas, numatytas šio straipsnio 8 dalyje, metu.

Alkoholinių gėrimų pardavėjai turi teisę, o kai yra abejonių, kad asmuo yra jaunesnis negu 18 metų, privalo iš perkančio alkoholinius gėrimus asmens reikalauti pateikti asmens amžių liudijantį dokumentą.

4. Kokios numatomos naujos teisinio reglamentavimo nuostatos, naujai reglamentuotų klausimų teigiamos savybės ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Priėmus įstatymo projektą bus leidžiama visais alkoholiniais gėrimais prekiauti alkoholinių gėrimų parduotuvėse, restoranų, kavinių, barų, bufetų, kitose viešojo maitinimo vietų patalpose, esančios ne mažesniu, kaip 200 metrų atstumu nuo ugdymo įstaigų, taip pat tarptautinio susisiekimo traukiniuose, siaurojo geležinkelio traukiniuose ir laivuose, kuriuose yra atskirai įrengtos viešojo maitinimo vietos, orlaivuose, vežančiuose keleivius tarptautiniais maršrutais, viešbučių kambariuose įrengtuose minibaruose, taip pat specialiosiose prekybos vietose. Bus draudžiama prekiauti alkoholiu nestacionariosiose viešojo maitinimo vietose, masiniuose renginiuose ir mugėse.

Bus nustatyti reikalavimai alkoholinių gėrimų parduotuvei. Alkoholinių gėrimų parduotuvė turės būti visiškai izoliuota nuo gyvenamųjų ar kitų patalpų, nesusijusių su prekių pardavimo organizavimu ar jų sandėliavimu, ir turės turėti atskirą įėjimą. Alkoholinių gėrimų parduotuvė negalės būti įrengta daugiabučiuose gyvenamuosiuose namuose ir mažesniu, kaip 200 metrų atstumu nuo ugdymo įstaigų."

Visose alkoholinių gėrimų parduotuvėse bus sutrumpintas alkoholio pardavimo laikas. Prekiauti alkoholiniais gėrimais bus galima nuo 10 iki 20 valandos.

Bus visiškai uždrausta alkoholio reklama Lietuvoje. Siekiant išvengti netiesioginės alkoholio reklamos bus draudžiama fiziniams asmenims gabenti ir laikyti viešose vietose, išskyrus prekybos alkoholiniais gėrimais vietas, alkoholinius produktus atidengta pakuote. Tokiu būdu jaunimas nebebus skatinamas vartoti alkoholinių gėrimų, sumažės tikimybė, kad jaunuoliai pradės vartoti alkoholinius gėrimus ankstesniame amžiuje.

Bus draudžiama pardavinėti ir parduoti alkoholį asmenims jaunesniems kaip 20 metų.

Bus nustatyta, kad alkoholinių gėrimų pardavėjai turi teisę reikalauti pateikti asmens dokumentą, iš visų alkoholinius gėrimus perkančių asmenų, o kai yra abejonių, kad asmuo yra jaunesnis negu 25 metai, bus privalo iš perkančio alkoholinius gėrimus asmens reikalauti pateikti asmens amžių liudijantį dokumentą.

Įstatymo projektu siūloma griežtinti atsakomybę įstaigom už alkoholinių gėrimų pardavimą neblaiviems asmenims ir asmenims, jaunesniems kaip 20 metų ir už alkoholinių gėrimų pardavimą didesnio tūrio taroje nei leistina. Už šiuos pažeidimus, padarytus pakartotinai per dvejus metus nuo baudos paskyrimo, siūloma nustatyti nuo aštuonių šimtų šešiasdešimt aštuonių eurų iki vieno tūkstančio keturių šimtų keturiasdešimt aštuonių eurų baudą.

Pritaikius šias priemones sumažės alkoholinių gėrimų prieinamumas, todėl sumažės alkoholio bendrasis suvartojimas ir ilgainiui sumažės su alkoholio vartojimu susiję socialinės ir ekonominės pasekmės: pagerės kriminogeninė situacija Lietuvoje, sumažės alkoholio vartojimo nulemtas sergamumas ir mirtingumas ir kt.

5. Galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės, kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Priėmus įstatymą neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Įstatymo priėmimas, tikėtina, pagerins kriminogeninę situaciją bei sumažins valstybės išlaidas, kurios yra patiriamos dėl alkoholio vartojimo ir jo sukiamų pasekmių sveikatai ir šalies

14

ūkiui. Sumažėjus alkoholinių gėrimų vartojimui ir jo sukeliams fizinės ir psichinės sveikatos pasekmėms ilgainiui pagerės šalies gyventojų gyvenimo kokybė.

Teikiami įstatymų projektai nėra skirti įgyvendinti korupcijos mažinimo priemonės.

7. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą

Priėmus Įstatymų projektus, reikės pakeisti:

1. Didmeninės ir mažmeninės prekybos alkoholio produktais licencijavimo taisyklės, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. gegužės 20 d. nutarimu Nr. 618.

2. Mažmeninės prekybos alkoholiniais gėrimais prekybos ir viešojo maitinimo įmonėse taisyklės, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. gegužės 20 d. nutarimu Nr. 618.

3. Parengti ir priimti Administracinių teisės pažeidimų kodekso pakeitimus, reglamentuojančius atsakomybę fiziniams asmenims už alkoholinių gėrimų rodymą viešose vietose bei asmenų iki 20 metų atsakomybę už alkoholio vartojimą bei tokiems asmenims alkoholio pardavimą.

8. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Valstybinės kalbos, Įstatymų ir kitų teisės norminių aktų rengimo tvarkos įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas, o projektų sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymo projektas parengtas laikantis teisės aktų nustatytų reikalavimų.

9. Ar įstatymo projektas atitinka Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas bei Europos Sąjungos dokumentus

Teikiamas įstatymų projektas neprieštaruja Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis bei Europos Sąjungos dokumentams.

10. Įstatymo projekto įgyvendinimui reikalingi lydimieji aktai

Įstatymui įgyvendinti lydimųjų aktų priimti nereikės.

11. Įstatymo projekto poveikis valstybės biudžetui

Įstatymui įgyvendinti valstybės biudžeto lėšų nereikės.

12. Įstatymo projekto rengimo metu gautos specialistų išvados, reikalingi lydimieji aktai ir kiti pagrindimai, paaiškinimai.

Įstatymo projekto rengimo metu specialistų išvadų nebuvo gauta, lydimųjų aktų rengti nereikia.

13. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant reikšminius žodžius pagal Europos žodyną *Eurovoc*:

„Alkoholiniai gėrimai“, „alkoholinių gėrimų parduotuvė“, „mažmeninė prekyba“, „licencijavimas“.

14. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai. Nėra.

Piliečių įstatymų leidybos iniciatyvinės grupės atstovas

Juozas Dapšauskas

15

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
ALKOHOLIO KONTROLĖS ĮSTATYMO NR. I- 857 2, 16¹, 17, 18, 22, 28, 29, 34
STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 16² STRAIPSNIU
ĮSTATYMAS**

2016 m. d. Nr.
Vilnius

Alkoholio kontrolės įstatymu siekiama užtikrinti mokslu pagrįstą alkoholio kontrolę, sumažinti alkoholinių gėrimų prieinamumą ir vartojimą. Vadovaujantis Pasaulio sveikatos organizacijos rekomendacijomis, remiantis pasaulio ir Lietuvos mokslininkų išvadomis, imamasi veiksmingų alkoholio vartojimo mažinimo priemonių. Pagrindinės yra šios:

- Visiškas alkoholinių gėrimų reklamos draudimas;
- Prieinamumo mažinimas, leidimas prekiauti alkoholiu tik specializuotose parduotuvėse;
- Prekybos alkoholiu laiko trumpinimas: uždraudžiant prekybą alkoholiu nuo 20 val. vakaro iki 10 ryto;
- Legalaus alkoholio įsigijimo ir vartojimo amžiaus padidinimas iki 20 metų;
- Leidimas alkoholiu prekiauti ne arčiau nei 200 metrų iki ugdymo įstaigų.

1 straipsnis. 2 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 2 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Alkoholinių gėrimų parduotuvė – įrengta pagal šio Įstatymo reikalavimus stacionarioji parduotuvė, kurios prekių asortimentą sudaro tik alkoholiniai gėrimai.“

2. Pripažinti 2 straipsnio 3 dalį netekusia galios.

2 straipsnis. 16¹ straipsnio pakeitimas

Pakeisti 16¹ straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„16¹ straipsnis. Prekybos alkoholiniais gėrimais vieta

Šiame Įstatyme prekybos alkoholiniais gėrimais vieta laikomos alkoholinių gėrimų parduotuvės, restoranų, kavinių, barų, bufetų, kitos stacionariosios viešojo maitinimo vietų patalpos, esančios ne mažesniu, kaip 200 metrų atstumu nuo ugdymo įstaigų, taip pat viešbučių kambarių minibarai, tarptautinio susisiekimo traukiniai, siaurojo geležinkelio traukiniai ir laivai, kuriuose yra atskirai įrengtos viešojo maitinimo vietos, orlaiviai, vežantys keleivius tarptautiniais maršrutais.“

3 straipsnis. Įstatymo papildymas 16² straipsniu

Papildyti įstatymą 16² straipsniu ir jį išdėstyti taip:

„16² straipsnis. Specialieji reikalavimai alkoholinių gėrimų parduotuvėms

1. Alkoholinių gėrimų parduotuvė turi būti visiškai izoliuota nuo gyvenamųjų ar kitų patalpų, nesusijusių su prekių pardavimo organizavimu ar jų sandėliavimu, ir turi turėti atskirą įėjimą.

2. Alkoholinių gėrimų parduotuvė negali būti įrengta daugiabučiuose gyvenamuosiuose namuose ir mažesniu, kaip 200 metrų atstumu nuo ugdymo įstaigų.“

4 straipsnis. 17 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 17 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Fiziniam asmeniui draudžiama Lietuvos Respublikoje įsigyti alkoholinius gėrimus, teisės aktų nustatyta tvarka nepaženklinčius specialiais ženklais – banderolėmis. Fiziniam asmeniui draudžiama gabenti ir laikyti viešose vietose, išskyrus prekybos alkoholiniais gėrimais vietas, alkoholinius produktus atidengta pakuote. Fiziniam asmeniui draudžiama vartoti, laikyti ir gabenti alkoholio produktus atidarytoje pakuotėje automobilių salonuose, išskyrus autotransporto priemones, kurių salonas yra stacionariai atskirtas nuo vairuotojo vietos. Fiziniam asmeniui, turintiems verslo liudijimą, suteikiantį teisę verstis išvežiojamąja prekyba maisto produktais, ir vykdančioms verslo liudijimą numatytą veiklą, draudžiama jų darbo metu specialiai šiai prekybai pritaikytose automobilinese parduotuvėse laikyti ir gabenti alkoholio produktus, taip pat taksi vairuotojams jų darbo metu draudžiama taksi automobiliuose laikyti ir gabenti alkoholio produktus. Fiziniam asmeniui taikomą alkoholio produktų laikymo ir gabenimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.“

5 straipsnis. 18 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 18 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Lietuvos Respublikoje prekiauti leidžiama: alkoholiniais gėrimais – alkoholinių gėrimų parduotuvėse, tarptautinio susisiekimo traukiniuose, siaurojo geležinkelio traukiniuose ir laivuose, kuriuose yra atskirai įrengtos viešojo maitinimo vietos, orlaivuose, vežančiuose keleivius tarptautiniais maršrutais, viešbučių kambariuose įrengtuose minibaruose, taip pat specialiosiose prekybos vietose.“

2. Pakeisti 18 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Lietuvos Respublikoje prekiauti alkoholiniais gėrimais draudžiama:

1) laisvės atėmimo, karinės ir sukarintos tarnybos, policijos ir kitose statutinėse, sveikatos priežiūros, ugdymo įstaigose, šių įstaigų ir maldos namų teritorijose. Savivaldybės taryba, gavusi šių įstaigų (išskyrus ugdymo įstaigas) ar religinių bendruomenių vadovybės rašytinį prašymą

nustato, kokių atstumu nuo šios įstaigos ar maldos namų teritorijos draudžiama prekiauti alkoholiniais gėrimais;

2) iš prekybos automatu;

3) asmenims, jaunesniems kaip 20 metų;

4) nestacionariosiose mažmeninės prekybos ir viešojo maitinimo vietose. Šis draudimas netaikomas alkoholiniams gėrimams, parduodamiems tarptautinio susisiekimo traukiniuose, siaurojo geležinkelio traukiniuose ir laivuose, kuriuose yra atskirai įrengtos viešojo maitinimo vietos, orlaivuose, vežančiuose keleivius tarptautiniais maršrutais, viešbučių kambariuose įrengtuose minibaruose;

5) mažmeninės prekybos, viešojo maitinimo vietose, įrengtose didmeninės prekybos įmonių ir importuotojų sandėliuose, kuriuose verčiamasi didmenine prekyba alkoholiniais gėrimais;

6) alkoholinių gėrimų parduotuvėse, neatitinkančiuose šio Įstatymo 16² straipsnyje nustatytų specialių reikalavimų;

7) sporto varžybų metu;

8) kiekvienų metų rugsėjo 1 dieną. Šis draudimas netaikomas alkoholiniams gėrimams, parduodamiems viešojo maitinimo vietose, tarptautinio susisiekimo traukiniuose, laivuose, orlaivuose, vežančiuose keleivius tarptautiniais maršrutais, viešbučių kambariuose įrengtuose minibaruose, taip pat neapmuitinamose parduotuvėse ir specialiosiose prekybos vietose;

9) nuo 20 valandos iki 10 valandos mažmeninės prekybos vietose. Šis draudimas netaikomas alkoholiniams gėrimams, parduodamiems tarptautinio susisiekimo traukiniuose, laivuose, orlaivuose, vežančiuose keleivius tarptautiniais maršrutais, viešbučių kambariuose įrengtuose minibaruose, neapmuitinamose parduotuvėse ir specialiosiose prekybos vietose;

10) švenčių, masinių renginių, parodų, koncertų, teatro spektaklių, cirko ir kitų renginių, skirtų nepilnamečiams, metu;

11) nuo 20 valandos iki 10 valandos viešojo maitinimo vietose, turinčiose licencijas mažmeninei prekybai alkoholiniais gėrimais. Šis draudimas netaikomas viešojo maitinimo vietose, turinčiose licencijas mažmeninei prekybai alkoholiniais gėrimais, parduodamiems pilstomiems alkoholiniams gėrimams ar alkoholiniams gėrimams, parduodamiems atidarytoje pakuotėje ir tik vartoti vietoje;

12) švenčių, masinių renginių, parodų, koncertų, teatro spektaklių, cirko ir kitų renginių metu.“

3. Pakeisti 18 straipsnio 4 dalies 1 punktą ir jį išdėstyti taip:

„1) pilstomus alkoholinius gėrimus. Šis draudimas netaikomas alkoholiniams gėrimams, parduodamiems stacionariosiose viešojo maitinimo vietose, tarptautinio susisiekimo traukiniuose,

siaurojo geležinkelio traukiniuose ir laivuose, kuriuose yra atskirai įrengtos viešojo maitinimo vietos, orlaiviuose, vežančiuose keleivius tarptautiniais maršrutais.“

4. Pakeisti 18 straipsnio 4 dalies 3 punktą ir jį išdėstyti taip:

„3) alkoholinius gėrimus asmenims, jaunesniems kaip 20 metų;“.

5. Pakeisti 18 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. Alkoholinių gėrimų pardavėjai turi teisę reikalauti pateikti asmens dokumentą, iš visu alkoholinius gėrimus perkančių asmenų, o kai yra abejonių, kad asmuo yra jaunesnis negu 25 metai, privalo iš perkančio alkoholinius gėrimus asmens reikalauti pateikti asmens amžių liudijantį dokumentą. Jeigu toks asmuo nepateikia jo amžių liudijančio dokumento, alkoholinių gėrimų pardavėjai privalo atsisakyti parduoti jam alkoholinius gėrimus.“

6 straipsnis. 22 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 22 straipsnio 1 dalies 5 punktą ir jį išdėstyti taip:

„5) sporto renginių metu;“.

2. Pakeisti 22 straipsnio 1 dalies 6 punktą ir jį išdėstyti taip:

„6) švenčių, masinių renginių, parodų, koncertų, teatro spektaklių, cirko ir kitų renginių metu;“.

3. Pakeisti 22 straipsnio 1 dalies 7 punktą ir jį išdėstyti taip:

„7) parodose, mugėse ir masiniuose renginiuose.“

4. Pakeisti 22 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Lietuvos Respublikoje draudžiama asmenims iki 20 metų vartoti alkoholinius gėrimus ar jų turėti.“

5. Pakeisti 22 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Licencijas verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais turinčios įmonės, Europos juridiniai asmenys ir jų filialai, vykdančys viešojo maitinimo veiklą, privalo užtikrinti, kad prekybos alkoholiniais gėrimais vietose asmenys iki 20 metų nevartotų alkoholinių gėrimų.“

7 straipsnis. 28 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 28 straipsnio 1 dalies 3 punktą ir jį išdėstyti taip:

„3) organizuoti alkoholinių gėrimų pavyzdžių platinimą nemokamai.“

2. Pakeisti 28 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Draudžiama skatinimo veiklai pasitelkti asmenis iki 20 metų.“

8 straipsnis. 29 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 29 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„29 straipsnis. Alkoholio reklamos ribojimas

1. Lietuvos Respublikoje draudžiama visų formų alkoholio reklama.

2. Kaip laikomasi šio straipsnio reikalavimų, kontroliuoja Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas.“

9 straipsnis. 34 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 34 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Už šio Įstatymo 18 straipsnio 4 dalies 2, 3, 4, 5 punktų reikalavimų nesilaikymą įmonės, Europos juridiniai asmenys ir jų filialai baudžiami nuo dviejų šimtų aštuoniasdešimt devynių eurų iki aštuonių šimtų šešiasdešimt aštuonių eurų bauda, o už šių reikalavimų pažeidimą, padarytą pakartotinai per dvejus metus nuo baudos paskyrimo, – nuo aštuonių šimtų šešiasdešimt aštuonių eurų iki vieno tūkstančio keturių šimtų keturiasdešimt aštuonių eurų bauda.“

10 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas ir įgyvendinimas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 2 dalį, įsigalioja 2017 m. sausio 1 dieną.

2. Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija iki 2016 m. gruodžio 31 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas“

Teikia:

Piliečių įstatymų leidybos iniciatyvinės grupės atstovas

Juozas Dapšauskas

LIETUVOS RESPUBLIKOS
ALKOHOLIO KONTROLĖS ĮSTATYMO NR. I-857 2, 16¹, 17, 18, 22, 28, 29, 34 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 16² STRAIPSNIU
ĮSTATYMAS

2016 m. d. Nr.
Vilnius

1 straipsnis. 2 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 2 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Alkoholinių gėrimų parduotuvė – įrengta pagal šio Įstatymo reikalavimus stacionarioji parduotuvė, kurios prekių asortimentą sudaro tik alkoholiniai gėrimai arba alkoholiniai gėrimai ir gretutinės prekės (sultys ir kiti nealkoholiniai gėrimai, butelių atkimšimo ir užkimšimo įrankiai, butelių pakuotės, taurės, stiklinės, tabako gaminiai, degtukai ir žiebtuvėliai).“

2. Pripažinti 2 straipsnio 3 dalį netekusia galios:

„3. Alkoholinių gėrimų skyrius – parduotuvės skyrius, kurio prekių asortimentą sudaro tik alkoholiniai gėrimai arba alkoholiniai gėrimai ir gretutinės prekės (sultys ir kiti nealkoholiniai gėrimai, butelių atkimšimo ir užkimšimo įrankiai, butelių pakuotės, taurės, stiklinės, tabako gaminiai, degtukai ir žiebtuvėliai).“

2 straipsnis. 16¹ straipsnio pakeitimas

Pakeisti 16¹ straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„16¹ straipsnis. Prekybos alkoholiniais gėrimais vieta

Šiame Įstatyme prekybos alkoholiniais gėrimais vieta laikomos alkoholinių gėrimų parduotuvės parduotuvė, paviljonų, restoranų, kavinių, barų, bufetų, kitos mažmeninės prekybos ir stacionariosios viešojo maitinimo vietų patalpos, esančios ne mažesniu, kaip 200 metrų atstumu nuo ugdymo įstaigų, automobilinės parduotuvės, kuriose alkoholiniai gėrimai parduodami vartotojui, taip pat viešbučių kambarių minibarai, tarptautinio susisieikimo traukiniai, siaurojo geležinkelio traukiniai ir laivai, kuriuose yra atskirai įrengtos viešojo maitinimo vietos, orlaiviai, vežantys keleivius tarptautiniais maršrutais. Kai koncertų, cirko, sporto, diskotekų ir kitų masinių renginių (vykstančių patalpose), teatro spektaklių, kino ir videofilmų demonstravimo vietose alkoholiniai gėrimai parduodami ne prekybai skirtose atskirose patalpose, prekybos alkoholiniais gėrimais vieta laikoma prekybai skirta patalpų dalis, kurioje leidžiama parduoti ir vartoti alkoholinius gėrimus. Aptarnaujant pirkėjus lauko sąlygomis, prekybos alkoholiniais gėrimais vieta laikoma alkoholinių gėrimų pardavimo vieta ir alkoholiniam gėrimams vartoti įrengtos vietos (stalai, pavėsinės, kiti įrenginiai).“

3 straipsnis. Įstatymo papildymas 16² straipsniu

Papildyti įstatymą 16² straipsniu ir jį išdėstyti taip:

„16² straipsnis. Specialieji reikalavimai alkoholinių gėrimų parduotuvėms

1. Alkoholinių gėrimų parduotuvė turi būti visiškai izoliuota nuo gyvenamųjų ar kitų patalpų, nesusijusių su prekių pardavimo organizavimu ar jų sandėliavimu, ir turi turėti atskirą įėjimą;

2. Alkoholinių gėrimų parduotuvė negali būti įrengta daugiabučiuose gyvenamuosiuose namuose ir mažesniu, kaip 200 metrų atstumu nuo ugdymo įstaigų.“

4 straipsnis. 17 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 17 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Fiziniam asmeniui draudžiama Lietuvos Respublikoje įsigyti alkoholinius gėrimus, teisės aktų nustatyta tvarka nepaženklintus specialiais ženklais – banderolėmis. **Fiziniam asmeniui draudžiama gabenti ir laikyti viešose vietose, išskyrus prekybos alkoholiniais gėrimais vietas, alkoholinius produktus atidengta pakuote.** Fiziniam asmeniui draudžiama vartoti, laikyti ir gabenti alkoholio produktus atidarytoje pakuotėje automobilių salonuose, išskyrus autotransporto priemones, kurių salonas yra stacionariai atskirtas nuo vairuotojo vietos. Fiziniam asmeniui, turintiems verslo liudijimą, suteikiantį teisę verstis išvežiojamąja prekyba maisto produktais, ir vykdantiems verslo liudijime numatytą veiklą, draudžiama jų darbo metu specialiai šiai prekybai pritaikytose automobilinese parduotuvėse laikyti ir gabenti alkoholio produktus, taip pat taksi vairuotojams jų darbo metu draudžiama taksi automobiliuose laikyti ir gabenti alkoholio produktus. Fiziniam asmeniui taikomą alkoholio produktų laikymo ir gabenimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.“

5 straipsnis. 18 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 18 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Lietuvos Respublikoje prekiauti leidžiama:

1) alkoholiniais gėrimais – ~~stacionariuose alkoholinių gėrimų parduotuvėse, stacionariųjų parduotuvių alkoholinių gėrimų skyriuose, stacionariuose viešojo maitinimo vietose, stacionariųjų degalinių, vykdant tik mažmeninės prekybos veiklą, ir kaimo gyvenamosiose vietovėse esančių stacionariųjų parduotuvių nespecializuotuose skyriuose, tarptautinio susisiekimo traukiniuose, siaurojo geležinkelio traukiniuose ir laivuose, kuriuose yra atskirai įrengtos viešojo maitinimo vietos, orlaivuose, vežančiuose keleivius tarptautiniais maršrutais, parodose ir mugėse, vykstančiose stacionariuose pastatuose, viešbučių kambariuose įrengtuose minibaruose, taip pat specialiose prekybos vietose;~~

2) ~~gamyklų supilstytais į tarą natūralios fermentacijos sidru, alumi ir alaus mišiniais su nealkoholiniais gėrimais, kurių tūrinė etilo alkoholio koncentracija neviršija 7,5 procento paviljonuose, automobilinese parduotuvėse (iš kurių aptarnaujami kaimo gyventojai savivaldybės tarybos nustatyta tvarka) ir stacionariųjų parduotuvių nespecializuotuose skyriuose;~~

3) ~~alkoholiniais gėrimais, kurių tūrinė etilo alkoholio koncentracija neviršija 22 procentų, nestacionariuose viešojo maitinimo vietose savivaldybės tarybos nustatyto kurortinio, poilsio ir turizmo sezono laikotarpiu;~~

4) ~~natūralios fermentacijos alkoholiniais gėrimais, kurių tūrinė etilo alkoholio koncentracija neviršija 13 procentų, parodose;~~

5) ~~natūralios fermentacijos alkoholiniais gėrimais, kurių tūrinė etilo alkoholio koncentracija neviršija 7,5 procento, masiniuose renginiuose ir mugėse.“~~

2. Pakeisti 18 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Lietuvos Respublikoje prekiauti alkoholiniais gėrimais draudžiama:

1) laisvės atėmimo, karinės ir sukarintos tarnybos, policijos ir kitose statutinėse, sveikatos priežiūros, ugdymo įstaigose, šių įstaigų ir maldos namų teritorijose. Savivaldybės taryba, gavusi šių įstaigų (išskyrus ugdymo įstaigas) ar religinių bendruomenių vadovybės rašytinį prašymą ir įvertinusi, ar jame išdėstyti argumentai pagrindžia, kad, siekiant apsaugoti visuomenės saugumą, viešąjį interesą ir (ar) viešąją tvarką, yra būtina uždrausti prekiauti alkoholiniais gėrimais prie įstaigos ar maldos namų, kurių vadovybės prašymas yra gautas, nustato, koku atstumu nuo šios įstaigos ar maldos namų teritorijos draudžiama prekiauti alkoholiniais gėrimais;

~~2) mažmeninės prekybos vietose, kuriose vaikams ir paaugliams skirtų prekių dalis sudaro 30 arba daugiau procentų mažmeninės prekių apyvartos;~~

~~3) masiniuose renginiuose ir mugėse (išskyrus natūralios fermentacijos alkoholinius gėrimus, kurių tūrinė etilo alkoholio koncentracija neviršija 7,5 procento), parodose (išskyrus natūralios fermentacijos alkoholinius gėrimus, kurių tūrinė etilo alkoholio koncentracija neviršija 13 procentų);~~

~~42) iš prekybos automatų;~~

~~53) asmenims, jaunesniems kaip 18 20 metų;~~

~~64) nestacionariosiose mažmeninės prekybos ir viešojo maitinimo vietose. Šis draudimas netaikomas alkoholiniams gėrimams, parduodamiems tarptautinio susisieikimo traukiniuose, siaurojo geležinkelio traukiniuose ir laivuose, kuriuose yra atskirai įrengtos viešojo maitinimo vietos, orlaivuose, vežančiuose keleivius tarptautiniais maršrutais, parodose ir mugėse, vykstančiose stacionariuose pastatuose, viešbučių kambariuose įrengtuose minibaruose, taip pat šio straipsnio 1 dalies 2, 3, 4 punktuose nurodytais atvejais;~~

~~75) mažmeninės prekybos, viešojo maitinimo vietose, įrengtose didmeninės prekybos įmonių ir importuotojų sandėliuose, kuriuose verčiamasi didmenine prekyba alkoholiniais gėrimais;~~

~~86) mažmeninės prekybos vietose, kurios nėra visiškai izoliuotos nuo gyvenamųjų ar kitų patalpų, nesusijusių su prekių pardavimo organizavimu ar jų sandėliavimu alkoholinių gėrimų parduotuvėse, neatitinkančiuose šio Įstatymo 16² straipsnyje nustatytų specialių reikalavimų;”.~~

~~97) sporto varžybų metu. Šis draudimas netaikomas alkoholiniams gėrimams, kurių tūrinė etilo alkoholio koncentracija neviršija 7,5 procento;~~

~~108) kiekvienų metų rugsėjo 1 dieną. Šis draudimas netaikomas alkoholiniams gėrimams, parduodamiems viešojo maitinimo vietose, tarptautinio susisieikimo traukiniuose, laivuose, orlaivuose, vežančiuose keleivius tarptautiniais maršrutais, viešbučių kambariuose įrengtuose minibaruose, taip pat neapmuitinamose parduotuvėse ir specialiosiose prekybos vietose;~~

~~119) nuo 22 20 valandos iki 8 10 valandos mažmeninės prekybos vietose (išskyrus savivaldybių tarybų ribojamus atvejus). Šis draudimas netaikomas alkoholiniams gėrimams, parduodamiems tarptautinio susisieikimo traukiniuose, laivuose, orlaivuose, vežančiuose keleivius tarptautiniais maršrutais, viešbučių kambariuose įrengtuose minibaruose, neapmuitinamose parduotuvėse ir specialiosiose prekybos vietose;~~

~~1210) švenčių, masinių renginių, parodų, koncertų, teatro spektaklių, cirko ir kitų renginių, skirtų nepilnamečiams, metu;~~

~~1311) nuo 22 20 valandos iki 8 10 valandos viešojo maitinimo vietose, turinčiose licencijas mažmeninei prekybai alkoholiniais gėrimais. Šis draudimas netaikomas viešojo maitinimo vietose, turinčiose licencijas mažmeninei prekybai alkoholiniais gėrimais, parduodamiems pilstomiems alkoholiniams gėrimams ar alkoholiniams gėrimams, parduodamiems atidarytoje pakuotėje ir tik vartoti vietoje;~~

~~1412) švenčių, masinių renginių, parodų, koncertų, teatro spektaklių, cirko ir kitų renginių, dėl kurių yra priimtas savivaldybės tarybos sprendimas, numatytas šio straipsnio 8 dalyje, metu.“~~

3. Pakeisti 18 straipsnio 4 dalies 1 punktą ir jį išdėstyti taip:

„1) pilstomus alkoholinius gėrimus. Šis draudimas netaikomas alkoholiniams gėrimams, parduodamiems stacionariosiose viešojo maitinimo vietose, stacionariuose pastatuose vykstančiose parodose ir mugėse, tarptautinio susisieikimo traukiniuose, siaurojo geležinkelio traukiniuose ir laivuose, kuriuose yra atskirai įrengtos viešojo maitinimo vietos, orlaivuose, vežančiuose keleivius tarptautiniais maršrutais, alkoholiniams gėrimams (kurių tūrinė etilo alkoholio koncentracija neviršija 22 procentų), parduodamiems nestacionariosiose viešojo maitinimo vietose savivaldybės tarybos nustatyto kurortinio, poilsio ir turizmo sezono laikotarpiu, taip pat pilstomiems alui, alaus mišiniams su nealkoholiniais gėrimais ir natūralios fermentacijos sidrui, parduodamiems firminėse alkoholinių gėrimų gamybos įmonių parduotuvėse, pilstomiems alui, alaus mišiniams su nealkoholiniais gėrimais ir

~~natūralios fermentacijos sidrui (kurių turinė etilo alkoholio koncentracija neviršija 7,5 procento), parduodamiems masiniuose renginiuose, parodose ir mugėse;~~

4. Pakeisti 18 straipsnio 4 dalies 3 punktą ir jį išdėstyti taip:

„3) alkoholinius gėrimus asmenims, jaunesniems kaip ~~18-20~~ metų;“

5. Pakeisti 18 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. Alkoholinių gėrimų pardavėjai turi teisę **reikalauti pateikti asmens dokumentą, iš visų alkoholinius gėrimus perkančių asmenų**, o kai yra abejonių, kad asmuo yra jaunesnis negu ~~nurodyta šio straipsnio 4 dalies 3 punkte 25 metai~~, privalo iš perkančio alkoholinius gėrimus asmens reikalauti pateikti asmens amžių liudijantį dokumentą. Jeigu toks asmuo nepateikia jo amžių liudijančio dokumento, alkoholinių gėrimų pardavėjai privalo atsisakyti parduoti jam alkoholinius gėrimus.“

6 straipsnis. 22 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 22 straipsnio 1 dalies 5 punktą ir jį išdėstyti taip:

„5) sporto renginių metu ~~salėse, kuriose jie vyksta;~~“

2. Pakeisti 22 straipsnio 1 dalies 6 punktą ir jį išdėstyti taip:

„6) švenčių, masinių renginių, parodų, koncertų, teatro spektaklių, cirko ir kitų renginių, ~~dėl kurių yra priimtas savivaldybės tarybos sprendimas, numatytas šio įstatymo 18 straipsnio 8 dalyje, metu;~~“

3. Pakeisti 22 straipsnio 1 dalies 7 punktą ir jį išdėstyti taip:

„7) parodose, mugėse ir masiniuose renginiuose, ~~išskyrus alkoholinius gėrimus, įsigytus parodose, mugėse ir masiniuose renginiuose, kuriuose savivaldybių tarybų nustatyta tvarka įmonėms, Europos juridiniams asmenims ar jų filialams yra išduotos licencijos prekiauti alkoholiniais gėrimais.~~“

4. Pakeisti 22 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Lietuvos Respublikoje draudžiama asmenims iki ~~18 20~~ metų vartoti alkoholinius gėrimus ar jų turėti.“

5. Pakeisti 22 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Licencijas verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais turinčios įmonės, Europos juridiniai asmenys ir jų filialai, vykdančys viešojo maitinimo veiklą, privalo užtikrinti, kad prekybos alkoholiniais gėrimais vietose asmenys iki ~~18 20~~ metų nevartotų alkoholinių gėrimų.“

7 straipsnis. 28 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 28 straipsnio 1 dalies 3 punktą ir jį išdėstyti taip:

„3) organizuoti alkoholinių gėrimų pavyzdžių platinimą nemokamai, ~~išskyrus degustacijas parodose ir mugėse;~~“

2. Pakeisti 28 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Draudžiama skatinimo veiklai pasitelkti asmenis iki ~~18 20~~ metų.“

8 straipsnis. 29 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 29 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„29 straipsnis. Alkoholio reklamos ribojimas

1. Lietuvos Respublikoje draudžiama visų formų alkoholio reklama.
  - 1) skirta vaikams ir paaugliams iki 18 metų;
  - 2) kurioje dalyvauja asmenys iki 18 metų;
  - 3) kurioje dalyvauja sportininkai, gydytojai, politikai, meno ir mokslo įžnybės, kiti garsūs visuomenės veikėjai, naudojamas jų asmuo, vardas, atvaizdas ir pan.;
  - 4) siejanti alkoholio vartojimą su fizinės būklės pagerėjimu;
  - 5) siejanti alkoholio vartojimą su vairavimu;
  - 6) siejanti alkoholio vartojimą su psichinės veiklos pagerėjimu, asmeninių problemų sprendimu;
  - 7) siejanti alkoholio vartojimą su stimuliuojančiomis, raminančiomis ir kitomis gydomosiomis savybėmis;
  - 8) siejanti alkoholio vartojimą su socialine sėkme, padidintu seksualiniu aktyvumu;
  - 9) palankiai vaizduojanti nesaikingą alkoholinių gėrimų vartojimą ar neigiamai atsiliepianti apie abstinenciją ir saikingumą;
  - 10) pateikianti didesnę turinę etilo alkoholio koncentraciją kaip alkoholinių gėrimų privalumą;
  - 11) pateikianti neteisingą ir (ar) klaidinančią informaciją apie alkoholinius gėrimus.
2. Alkoholio reklama draudžiama:
  - 1) laikraščių ir jų savarankiškų priedų, žurnalų bei knygų išorinėse viršelių pusėse;
  - 2) vaikams ir paaugliams skirtuose laikraščiuose, žurnaluose, knygose, televizijos ir radijo programose;
  - 3) Lietuvos Respublikos jurisdikcijai priklausančių transliuotojų ir retransliuotojų transliuojamose programose nuo 6 valandos iki 23 valandos (išskyrus tiesiogiai ir ištiesai transliuojamus ar retransliuojamus tarptautinius meno, kultūros ar sporto renginius);
  - 4) koncertų, cirko, diskotekų, jaunimo sporto ir laisvalaikio renginių, kitų masinių renginių, teatro spektaklių, kino ir videofilmų demonstravimo vietose, išskyrus šių renginių vietose esančias prekybos vietas. Masiniuose renginiuose (išskyrus vaikams ir paaugliams iki 18 metų skirtus renginius) gali būti pateikiamas renginį remiančios ir alkoholinius gėrimus, kuriais leidžiama prekiauti masiniuose renginiuose, gaminančios arba jais prekiaujančios įmonės, Europos juridinio asmens ar jo filialo pavadinimas ir (ar) prekės ženklas, pagal turinį ir formą neprieštaraujantys teisės aktų reikalavimams;
  - 5) švietimo, mokslo ir ugdymo įstaigose;
  - 6) visose sveikatos priežiūros įstaigose;
  - 7) visuomeninio transporto priemonių viduje ir išorėje;
  - 8) degalinėse ir jų teritorijose, išskyrus jose esančias alkoholinių gėrimų prekybos vietas;
  - 9) ant atvirlaiškių, vokų ir pašto ženklų.
3. Loterijose, žaidimuose, konkursuose draudžiama teikti alkoholinius gėrimus kaip prizus arba kartu su jais.
4. Lietuvos Respublikoje draudžiama išorinė alkoholio reklama, išskyrus alaus, alaus mišinių su nealkoholiniais gėrimais bei natūralios fermentacijos vyno ir sidro išorinę reklamą.
5. Alaus, alaus mišinių su nealkoholiniais gėrimais bei natūralios fermentacijos vyno ir sidro išorinėje reklamoje (išskyrus tuos atvejus, kai išorinėje reklamoje pateikiami tik alkoholinius gėrimus gaminančių arba jais prekiaujančių įmonių pavadinimai ir (ar) jų prekių ženklai) turi būti įspėjamasis tekstas apie žalingą alkoholio poveikį sveikatai. Šio teksto formą, turinį ir jo vietą reklamoje nustato Sveikatos apsaugos ministerija.
6. Reklama nelaikoma informacija apie alkoholinius gėrimus informaciniuose pranešimuose, kurie skirti tik alkoholio verslo specialistams, taip pat alkoholinius gėrimus gaminančių arba jais prekiaujančių įmonių, Europos juridinių asmenų ar jų filialų registruoti pavadinimai (jeigu alkoholinių gėrimų gamintojo pavadinimas yra sudedamoji šių įmonių, Europos juridinių asmenų ar jų filialų registruoto pavadinimo dalis) ir prekių ženklai, kai šie pavadinimai ir prekių ženklai pateikiami iškabose ant šių įmonių, Europos juridinių asmenų ar jų filialų buveinės ar padalinio pastato ir valdomo transporto. Reklama taip pat nelaikomi alkoholinius gėrimus gaminančių arba jais prekiaujančių įmonių, Europos juridinių asmenų ar jų filialų registruoti pavadinimai ir prekių ženklai, kai šie pavadinimai ar prekių ženklai nereguliariai ir netikėtai matomi transliuojamose ar retransliuojamose

~~programose ir kai šių pavadinimų ir prekių ženklų atvaizdai yra šalutiniai, palyginti su transliuojamos ar retransliuojamos programos vaizdais.~~

~~72. Kaip laikomasi šio straipsnio reikalavimų, kontroliuoja Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas, savivaldybių institucijos (išorinės reklamos draudimo pažeidimus).“~~

9 straipsnis. 34 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 34 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Už šio Įstatymo 18 straipsnio 4 dalies 2, 3, 4, 5 punktų reikalavimų nesilaikymą įmonės, Europos juridiniai asmenys ir jų filialai baudžiami nuo dviejų šimtų aštuoniasdešimt devynių eurų iki aštuonių šimtų šešiasdešimt aštuonių eurų bauda, o už šių reikalavimų pažeidimą, padarytą pakartotinai per dvejus metus nuo baudos paskyrimo, – nuo aštuonių šimtų šešiasdešimt aštuonių eurų iki vieno tūkstančio keturių šimtų keturiasdešimt aštuonių eurų bauda.“

10 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas ir įgyvendinimas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 2 dalį, įsigalioja 2017 m. sausio 1 dieną.
2. Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija iki 2016 m. gruodžio 31 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Teikia:

Piliečių įstatymų leidybos iniciatyvinės grupės atstovas

Juozas Dapšauskas

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, LT-01104 Vilnius,
tel. (8 5) 266 2984, faks. (8 5) 262 5940, el. p. rastine@tm.lt,
atsisk. sąskaita LT267044060000269484 AB SEB bankas, banko kodas 70440.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos ūkio ministerijai

2016-08-11 Nr. (1.6.)MT-977

[2016-08-01 Nr. (28.2-83)-3-3432

Kopija

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

DĖL IŠVADOS LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTUI

Teisingumo ministerija, pagal kompetenciją pakartotinai išnagrinėjusi Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymo Nr. I-857 2, 16¹, 17, 18, 22, 28, 29, 34 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 16² straipsniu įstatymo projekto Nr. XIIP-4437“ projektą (toliau – Projektas), pastabų ir pasiūlymų dėl Projekto teisinio reguliavimo tikslo, pasekmių ir teisės technikos neturi. Dėl Projekto teisinio reguliavimo priemonių norėtume pažymėti, kad Teisingumo ministerija nepritartų siūlomai alternatyvai, jog Projekto 9 straipsnio nuostatos įsigaliotų po dviejų metų nuo įstatymo priėmimo. Manytume, kad teisinis reguliavimas nėra susijęs su papildomais reikalavimais, kurių įgyvendinimui reikėtų imtis konkrečių veiksmų, taip pat nėra numatoma kitokių sąlygų, dėl kurių ūkio subjektams reikėtų suteikti pakankamai laiko pasiruošti naujam teisiniui reguliavimui, todėl aptariamoms nuostatom nebūtų pagrįstos.

Teisingumo ministras

Juozas Bernatoniš

Petras Grigalis, (8 5) 266 2978, el. p. petras.grigalis@tm.lt
Jūratė Peciukonytė, (8 5) 219 1880, el. p. jurate.peciukonyte@tm.lt

Originalas nebus siunčiamas

27

NARKOTIKŲ, TABAKO IR ALKOHOLIO KONTROLĖS DEPARTAMENTAS

Biudžetinė įstaiga, Šv. Stepono g. 27, 01312 Vilnius, tel. 8 706 68 060.

faks. 8 706 68 095, el. p. ntakd@entakd.lt

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 302610311

Lietuvos Respublikos ūkio ministerijai
el. p. aurelija.nemickaite@ukmin.lt

2016-06-20
I TAIS

Nr. S-(4.3-3)-1670
Nr. 16-7177

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO TEIKIMO IŠVADOMS GAUTI

Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas (toliau – Departamentas) pagal kompetenciją susipažino su Jūsų atsiųstu 2016-06-16 raštu „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo projekto teikimo išvadoms gauti“, kuriame pateiktas Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymo I-857 2, 16-1, 17, 18, 22, 28, 29, 34 straipsnių pakeitimo ir papildymo bei įstatymo papildymo 16-2 straipsniu įstatymo projekto Nr. XIIP-4437 (toliau – Įstatymo projektas)“ projektas (toliau – Projektas).

Departamentas pritaria Projekto 1. punktui dėl Įstatymo projekto 9 straipsnyje siūlomo teisinio reguliavimo.

Departamentas taip pat pritaria Projekto pastaboms ir išvadoms, kuriose pateiktos Įstatymo projekto turinio ir techninio pobūdžio pastabos (Projekto 2.4., 2.7. punktai).

Departamentas nepritaria visoms kitoms Projekto išvadoms ir pastaboms dėl šiame rašte išvardintų priežasčių.

Departamento nuomone, Įstatymo projektu siūlomas alkoholio prekybos reglamentavimas atitinka ir įgyvendina Alkoholio kontrolės įstatyme numatytą tikslą - <...> mažinti alkoholinių gėrimų suvartojimą, jo prieinamumą, ypač nepilnamečiams, piktnaudžiavimą alkoholiu, jo daromą žalą sveikatai ir ūkiui, <...> ir valstybės alkoholio kontrolės politikos principus, taip pat Lietuvos sveikatos 2014-2025 metų programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2014 m. birželio 26 d. nutarimu Nr. XII-964 (toliau – Sveikatos programa), nuostatas, kurių tikslas mažinti alkoholio vartojimą, alkoholinių gėrimų pasiūlą ir paklausą (Sveikatos programos 75.3 papunktis).

Sveikatos programos 17.4 papunktyje nurodyta, kad vienas pagrindinių Lietuvos sveikatos 1998-2010 metų programos laimėjimų yra tas, kad sumažėjo išvengiamų mirčių skaičius. Prie to labai prisidėjo priemonės, <...> ribojančios alkoholinių gėrimų vartojimą.

Sveikatos programos 60.5 papunktyje nurodyta, kad siekiant kurti palankias sąlygas saugiai leisti laisvalaikį, būtina sumažinti alkoholinių gėrimų prieinamumą ir vartojimą <...>.

Sveikos gyvensenos ir jos kultūros formavimui pasiekti Sveikatos programos 68.1. papunktyje numatytas vienas iš uždavinių – sumažinti alkoholinių gėrimų <...> vartojimą ir prieinamumą <...>.

Sveikatos programos 75.3. papunktyje nurodyta, kad siekiant mažinti alkoholinių gėrimų vartojimą, alkoholinių gėrimų pasiūlą ir paklausą, būtina mažinti alkoholinių gėrimų paklausą ir vartojimą, taikant efektyvias, moksliškai pagrįstas Pasaulio sveikatos organizacijos (toliau – PSO) rekomenduojamas priemones, apimančias pardavimo vietų, laiko, alkoholinių gėrimų reklamos ribojimą; didinti alkoholinių gėrimų akcizą, derinant jį su realiojo darbo užmokesčio ir infliacijos lygio pokyčiais, siekiant, kad alkoholiniai gėrimai taptų prabangos preke; didinti amžiaus cenzą pirkti ir vartoti alkoholinius gėrimus iki 20 metų amžiaus <...> ir kt.

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2004 m. sausio 24 d. nutarime konstatavo, „<...> kad pagal Lietuvos Respublikos Konstituciją riboti asmens teisės ir laisvės, taip pat ir ūkinės veiklos laisvė, galima, jeigu yra laikomasi šių sąlygų: tai daroma įstatymu; ribojimai yra būtini demokratinėje visuomenėje siekiant apsaugoti kitų asmenų teises bei laisves ir Konstitucijoje įtvirtintas vertybes, taip pat konstituciškai svarbius tikslus; ribojimais nėra paneigiama teisių ir laisvių prigimtis bei jų esmė; yra laikomasi konstitucinio proporcingumo principo.“ O Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2002 m. sausio 14 d. ir 2002 m. kovo 14 d. nutarimuose akcentavo rūpinimąsi žmonių sveikata kaip valstybės funkciją, teigdamas, kad „<...> Konstitucijos 53 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad valstybė rūpinasi žmonių sveikata ir laiduoja medicinos pagalbą bei paslaugas žmogui susirgus. <...>. Tad rūpinimasis žmonių sveikata traktuotinas kaip valstybės funkcija.“ „<...> Iš Konstitucijos 53 straipsnio 1 dalies nuostatos, jog valstybė rūpinasi žmonių sveikata, išplaukia, kad žmonių sveikatos apsauga yra konstituciškai svarbus tikslas, viešasis interesas.<...>“ Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas, pasisakydamas dėl žmonių sveikatos apsaugos kaip valstybės funkcijos, 2008 m. sausio 21 d. nutarime pasisakė dėl galimybės numatyti tam tikrus alkoholio prekybos apribojimus, teigdamas, kad „<...> įstatymų leidėjas, ypač atsižvelgdamas į *inter alia* visiems žinamus neigiamus padarinius, kuriuos alkoholio vartojimas gali sukelti žmonių sveikatai, viešajai tvarkai ir visuomenės narių saugumui, kitoms teisės saugomoms vertybėms, taip pat į tai, kad šiai veiklos sričiai pagrįstai yra taikomas ypatingas valstybinio reglamentavimo režimas <...>, kai tai būtina siekiant pozityvių, visuomeniškai svarbių tikslų, *inter alia* apsaugoti kitų asmenų teises ir laisves, kitas teisės saugomas ir ginamas vertybes <...>“.

Departamento nuomone, įstatymo projektu siūlomas alkoholio prekybos reglamentavimas atitinka konstitucinės jurisprudencijos nuostatas, o Projekto išvados dėl teisinio reglamentavimo proporcingumo pateikiamos tik vertinant ūkio subjektų veiklą, bet visiškai neatsižvelgiama į žmogaus ir visuomenės sveikatą bei šias saugomas vertybes.

Dėl alkoholinių gėrimų pardavimo ribojimo ir alkoholinių gėrimų prieinamumo mažinimo.

PSO Europos alkoholio chartija nustato, kad „visi vaikai ir paaugliai turi teisę augti aplinkoje, apsaugotoje nuo neigiamų alkoholio vartojimo pasekmių ir, kiek įmanoma, nuo alkoholinių gėrimų vartojimo skatinimo“.

2011 m. atlikto ESPAD tyrimo duomenimis, net 95 proc. 15-16 metų Lietuvos mokinių jau yra vartoję alkoholinius gėrimus. Be to, sparčiai auga 15-mečių reguliariai (nors kartą per savaitę) vartojančių alkoholinius gėrimus skaičius. Vadovaujantis Tarptautinio mokyklinio amžiaus vaikų gyvenimo ir sveikatos tyrimo (HBSC) duomenimis, Lietuvoje nuo 1994 m. iki 2010 m. reguliariai vartojančių alkoholinius gėrimus 15-mečių berniukų padaugėjo dvigubai (nuo 13.6 proc. iki 25.2 proc.), o mergaičių – daugiau nei tris kartus (nuo 5.5 proc. iki 16.9 proc.). Nesaikingo alkoholinių gėrimų vartojimo rodikliai Lietuvoje taip pat išlieka gana dideli. ESPAD duomenimis, 63 proc. Lietuvos mokinių nors kartą gyvenime buvo girti (ESPAD tyrime dalyvavusių šalių vidurkis – 47 proc.). 80 proc. 15-16 m. Lietuvos mokinių mano, kad jiems būtų labai lengva ar gana lengva įsigyti alkoholinių gėrimų, o 43 proc. nurodo nors kartą per paskutines 30 dienų pirkę alkoholinius gėrimus savo reikmėms parduotuvėje (ESPAD, 2011). Kitų tyrimų rezultatai labai panašūs. Tokia pati dalis (80 proc.) 14 - 17 metų amžiaus jaunuolių, 2012 m. dalyvavusių Alkoholio prieinamumo nepilnamečiams tyrime, tvirtino, kad jiems būtų visiškai nesunku arba greičiau nesunku įsigyti alkoholinių gėrimų vietinėje parduotuvėje. Pusė (49 proc.) šiame tyrime dalyvavusių jaunuolių alkoholinius gėrimus nusiperka patys.

Alkoholinių gėrimų vartojimas jauname amžiuje neigiamai veikia fiziologinę ir psichologinę raidą, smegenų vystymąsi ir veiklą, didina sveikatos sutrikimų, kitų psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo, priklausomybės ligų išsivystymo, nesaugaus elgesio ir nelaimingų atsitikimų tikimybę. Alkoholio vartojimas sukelia didesnę dalį jaunuolių nei vyresnio amžiaus asmenų mirčių. Daugiau nei 1 iš 4 15-24 m. amžiaus vaikų mirčių priežastis yra alkoholio vartojimas (palyginimui, 1 iš 12 55-64 m. amžiaus vyrų mirčių sukelia alkoholio vartojimas) (Jones et al. 2009). Be to, kuo vyresniame amžiuje pradeda vartoti alkoholį, tuo mažesnė tikimybė, kad jie alkoholį vartos gausiai ar taps nuo jo priklausomi (Anderson, 2012a).

Alkoholinių gėrimų vartojimo jauname amžiuje ir alkoholinių gėrimų prieinamumo nepilnamečiams asmenims problemą reikia spręsti ne tik įvairiomis prevencijos, bet ir kontrolės priemonėmis.

Vadovaujantis ESPAD tyrimo duomenimis, kuo vyresnis alkoholio įsigijimo amžius yra numatytas įstatymuose, tuo vėliau jaunuoliai pradeda vartoti alkoholinius gėrimus (Anderson et al. 2012c). Tyrimų apžvalgos rodo, kad minimalaus leistino amžiaus pakeitimai gali reikšmingai ir ilgam (net sulaukus leistino amžiaus) paveikti jaunimo alkoholio vartojimą ir jo keliamą žalą (Wagenaar & Toomey, 2002). Be to, pastebimi ne tik leistino amžiaus dar nesulaukusių jaunuolių, bet ir vyresnio amžiaus jaunuolių alkoholio vartojimo pokyčiai (Møller, 2002).

Alkoholio produktų vartojimui tiesioginę įtaką turi šių produktų prieinamumas. Nepriklausomais moksliniais tyrimais (PSO leidinys „Įrodymai pagrindžiantys veiksmingumą ir ekonominį naudingumą intervencijų, skirtų mažinti alkoholio daromą žalą“ („Evidence for the effectiveness and cost-effectiveness of interventions to reduce alcohol-related harm“)) yra įrodytas tiesioginis ryšys tarp prekybos alkoholiniais gėrimais vietų tankumo ir alkoholio vartojimo masto, šio vartojimo neigiamų padarinių, įskaitant nusikaltimus bei kitus teisės pažeidimus.

Departamento duomenimis, 2014 m. Lietuvoje galiojo 19583 licencijos verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais (2013 m. – 19809), o vienai prekybos alkoholiniais gėrimais vietai teko 150 gyventojų (miestuose – 133 gyventojai, rajonuose – 164 gyventojai). Nežiūrint į tai, kad nuo 2003 metų nuolatos didėjantis licencijų verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais skaičius 2014 metais pirmą kartą sumažėjo, tačiau, skaičiuojant kiek 1 licencijai tenka Lietuvos gyventojų, skaičiai rodo didelį minėtų produktų prieinamumą.

Pažymėtina, kad Europos Komisijos užsakymu buvo atliktas dr. Peterio Andersono ir Beno Baumbergo alkoholio kontrolės priemonių efektyvumo vertinimas „Alkoholis Europoje visuomenės sveikatos požiūriu“ (2006 m.). Minėtoje studijoje buvo pažymėta, kad į švietimą, komunikaciją, mokymą ir visuomenės sąmoningumą orientuotos priemonės yra neefektyvios ir jos negali būti alternatyvios rinkos reguliavimo priemonės. Tyrimų duomenys parodė, kad alkoholio rinkos reguliavimo politika labai efektyviai sumažina alkoholio daromą žalą. Aptariamo tyrimo metu nustatyta, kad prailginus prekybos alkoholiu valandas, padidėja smurtinių nusikaltimų skaičius. PSO numatė prekybos alkoholiniais gėrimais trukmės sumažinimą 24 valandomis per savaitę. Pritaikius šį modelį Europos Sąjungai, gaunama, kad būtų išvengta 123 000 negalios metų ir ankstyvų mirčių per metus. Panašios išvados buvo konstatuotos ir 2007 m. Donaldo Brandto ir kitų mokslininkų studijoje, apibendrinančioje 30 šalių alkoholio kontrolės politiką.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad specializuotų alkoholinių gėrimų parduotuvių įtvirtinimas Alkoholio kontrolės įstatyme būtų proporcinga ir pagrįsta priemonė alkoholinių gėrimų prieinamumui mažinti. Be to, 2016 m. Departamento atlikto tyrimo duomenimis, net 61 procentai apklaustųjų (1021 apklaustas respondentas) pritarė siūlymui leisti prekiauti alkoholiniais gėrimais tik specializuotose parduotuvėse ar specializuotuose skyriuose.

Griežtinant reikalavimus prekybai alkoholiniais gėrimais ir jų prekybos vietoms (masinių renginių metu, specializuotose parduotuvėse, asmenims iki 20 metų amžiaus ir pan.), sumažėtų alkoholinių gėrimų prieinamumas, kadangi mažmeninę prekybą alkoholiniais gėrimais vykdančioms ūkio subjektams būtų įtvirtintos aiškos taisyklės, kurių laikantis tikėtina mažėtų ne tik absoliutus alkoholinių gėrimų prieinamumas, bet ir nepilnamečiams parduodamų alkoholinių gėrimų tikimybė.

Departamento nuomone, alkoholinių gėrimų prekybos laiko griežtinimas yra viena efektyviausių alkoholinių gėrimų prieinamumo mažinimo priemonių.

Del alkoholio reklamos draudimo.

2011 m. PSO ekspertų susitikime Maskvoje buvo įvardintos efektyviausios, labiausiai mokslu pagrįstos ir ekonomiškai efektyvios alkoholio kontrolės priemonės, viena jų – **visapusis alkoholinių gėrimų reklamos draudimas**. PSO surinkti duomenys apie alkoholio suvartojimą įvairiose pasaulio šalyse¹ aiškiai rodo, kad tose šalyse, kur įstatymais griežtai ribojama ar draudžiama alkoholio reklama, jo suvartojama mažiau, nei ten, kur tokie apribojimai minimalūs. Europoje griežčiausi alkoholio reklamos draudimai galioja Prancūzijoje, Norvegijoje ir Švedijoje.

¹ A summary of Alcohol policy and the public good. WHO, Eurocare, Oxford, 1995.

Esminis kiekvienos reklamos tikslas yra iššaukti psichologinę vartotojo reakciją (nustebinti, įtikinti, sustabdyti ir kt.). Reklamose alkoholis dažnai siejamas su malonių laisvalaikio leidimu, socialiniu pripažinimu, fizinio patrauklumu, seksualumu, humoru, jaunimo tarpe populiaria muzika, garsiais žmonėmis ir mėgstamais veikėjais, siekiant kuo greičiau supažindinti jaunimą su suaugusiųjų gyvenimu². Alkoholis reklamose vaizduojamas kaip normali ir trokštama gyvenimo dalis. Tokia komercinė informacija nėra vien tik objektyvi informacija apie alkoholį - ja siekiama suformuoti palankią nuomonę apie alkoholio vartojimą. Moksliniai tyrimai patvirtina, kad kuo dažniau jauni žmonės susiduria su alkoholio reklama ir kuo priimtinesnė ir patrauklesnė ji jiems atrodo, tuo didesnė tikimybė, kad jie vartos alkoholį tiek dabar, tiek ir ateityje³. M. J. Chen ir J. W. Grube (2002) tyrimo rezultatai rodo, kad jaunimas, kuris palankiau žiūri į alkoholio reklamą, mano, kad alkoholio vartojimas visuomenėje yra labiau priimtinas ir kad vartojimas yra labiau paplitęs tarp bendraamžių ir suaugusiųjų, nei tie jauni žmonės, kurių požiūris į alkoholio reklamą ne toks palankus. Be to, kuo palankesnis jaunimo požiūris į alkoholio reklamą, tuo daugiau alkoholio jie vartoja sulaukę pilnametystės⁴. V. Maknavičiūtės-Grinkevičienės (2008) atliktas tyrimas atskleidė, kad 84 proc. apklausoje dalyvavusių Lietuvos moksleivių nelabai patinka alkoholinių gėrimų reklamos, nes jos skatina vaikus pirkti ir vartoti alkoholinius gėrimus⁵.

PSO tarptautiniai tyrėjai tvirtina, kad alkoholio reklama formuoja jaunų žmonių supratimą apie alkoholį ir alkoholio vartojimo normas bei skatina pradėti vartoti alkoholį nesulaukus pilnametystės⁶. Daugybė mokslinių tyrimų patvirtina, kad alkoholio reklamos formuojamas palankus požiūris į alkoholio vartojimą sustiprina jaunimo teigiamus alkoholio vartojimo pasekmių lūkesčius, kurie sustiprina ketinimą ateityje vartoti alkoholį, skatina pradėti vartoti alkoholį, vartoti daugiau ir didesniais kiekiais^{7,8,9,10,11}.

Alkoholio reklamos srityje atlikta labai daug tyrimų, kurie įrodo šios reklamos įtaką vaikų ir jaunimo alkoholio vartojimui ir vartojimo keliamų problemų rizikai^{12,13,14,15,16,17,18,19}. Šių

² Fortin R. B., Rempel B. The Effectiveness of Regulating Alcohol Advertising: Policies and Public Health. Association to Reduce Alcohol Promotion in Ontario, 2005.

³ Hastings G., Anderson S., Cooke E., Gordon R. Alcohol Marketing and Young People's Drinking: A Review of the Research. *Journal of Public Health Policy*, 2005, 26, 296-311.

⁴ Chen M. J., Grube J. W. TV beer and soft drink advertising: what young people like and what effects? *Alcohol, Clinical and Experimental Research*, 2002, 26, p. 900-906, cit. pg. Anderson P., Bruijn A., Angus K., Gordon R., Hastings G. Impact of Alcohol Advertising and Media Exposure on Adolescent Alcohol Use: A Systematic Review of Longitudinal Studies. *Alcohol & Alcoholism*, 2009, p. 1-15.

⁵ V. Maknavičiūtė-Grinkevičienė, Alkoholinių gėrimų reklamos situacija Lietuvoje, Kaunas, 2008.
http://ddb.library.lt/fedora/get/LT-eLABa-0001:E.02~2008~D_20080620_113922-13237/DS.005.0.02.EFD.

⁶ Babor T., Caetano R., Casswell S., Edwards G., Giesbrecht N., Graham K., Grube J., Gruenewald P., Hill L., Holder H., Homel R., Osterberg E., Rehm J., Room R., Rossow I. Alcohol: No Ordinary Commodity - Research and Public Policy, Oxford, UK: World Health Organization, 2003, cit. pg. Fortin R. B., Rempel B. The Effectiveness of Regulating Alcohol Advertising: Policies and Public Health. Association to Reduce Alcohol Promotion in Ontario, 2005.

⁷ Collins R., Ellickson P., McCaffrey D., Hambarsoomians K. Saturated in beer: Awareness of beer advertising in late childhood and adolescence. *Journal of Adolescent Health*, 2005, 37, p. 29-36.

⁸ Fleming K., Thorson E., Atkin C. Alcohol Advertising Exposure and Perceptions: Links with Alcohol Expectancies and Intentions to Drink or Drinking in Underaged Youth and Young Adults. *Journal of Health Communication*, 2004, 9, p. 3-29.

⁹ Krank M. D., Wall A. M., Lai D., Wekerle C., Johnson T. Implicit and explicit cognitions predict alcohol use, abuse and intentions in young adolescents. *Research Society on Alcoholism*, 2005.

¹⁰ Wyllie A., Zhang J., Casswell, S. Responses to televised alcohol advertisements associated with drinking behaviour of 10-17 year olds. *Addiction*, 1998, 93(3), p. 361-371.

¹¹ Grube J. W. Television alcohol portrayals, alcohol advertising and alcohol expectancies among children and adolescents - The Effects of the Mass Media on the Use and Abuse of Alcohol, 1995, p. 105-121.

¹² Grenard J. L., Dent C. W., Stacy A. W. Exposure to Alcohol Advertisements and Teenage Alcohol-Related Problems. *Pediatrics*, January 28, 2013.

¹³ Gordon R., MacKintosh A. M., Moodie C. The impact of alcohol marketing on youth drinking behaviour: a two-stage cohort study. *Alcohol and Alcoholism*, 2011, 45(5), p. 470-480.

¹⁴ Gordon R., Hastings G., Moodie C. Alcohol marketing and young people's drinking: what the evidence base suggests for policy. *Journal of Public Affairs*, 2010, 10(1-2), p. 88-101.

¹⁵ Stacy A., Zogg J., Unger J., Dent C. Exposure to Televised Alcohol Ads and Subsequent Adolescent Alcohol Use. *American Journal of Health Behaviour*, 2004, 28(6), p. 498-509.

¹⁶ Unger J., Schuster D., Zogg J., Dent C., Stacy A. Alcohol Advertising Exposure and Adolescent Alcohol Use: A comparison of exposure measures. *Addiction Research and Theory*, 2003, 11(3), p. 177-193.

¹⁷ Collins R., Schell T., Ellickson P., McCaffrey D. Predictors of beer advertising awareness among eighth graders. *Addiction*, 2003, 98, p. 1297-1306.

mokslininkų atliktų tyrimų rezultatų išvados įspėja, kad alkoholio reklama formuoja vaikų palankų požiūrį į alkoholio vartojimą ir sustiprina ketinimą vartoti alkoholį suaugus, alkoholio reklama skatina jaunimą vartoti alkoholį dažniau ir didesniais kiekiais, alkoholio reklama reikšmingai padidina paauglių alkoholio vartojimo ir jo keliamų problemų riziką.

Kuo dažniau jaunimas susiduria su alkoholinių gėrimų reklama ir kuo daugiau lėšų į jas investuojama, tuo daugiau alkoholio jaunimas vartoja. J. W. Grube ir L. Wallack (1994) tyrimas atskleidė, kad kuo daugiau alaus reklamų vaikai gali atpažinti, tuo geresnė jų nuomonė apie alkoholinių gėrimų vartojimą ir stipresnis jų ketinimas vartoti alkoholį²⁰. Kiti tyrimai patvirtina sąsajas tarp įsimintinos alkoholio reklamos ir alkoholio vartojimo sulaukus pilnametystės. Tie, kurie būdami 13-os metų atsiminė daugiau alkoholio reklamų, sulaukę 18 metų alų gėrė didesniais kiekiais nei jų bendraamžiai²¹. O L. B. Snyder ir kolegų (2006) tyrimo rezultatai rodo, kad dėl kiekvienos papildomai pamatytos (vidurkj viršijančios) alkoholio reklamos nepilnamečiai alkoholį vartoja 1 procentu daugiau kartų per mėnesį²².

Dėl alkoholio vartojimo kyla nemažai problemų, kurios kelia grėsmę visuomenės sveikatai ir saugumui. Alkoholio vartojimas yra siejamas su autoįvykiais, nuskendimais, nudegimais, užpuolimais, išžaginimais, savižudybėmis ir nužudymais. Vartojant alkoholį gali išsivystyti priklausomybė, kitos lėtinės ligos, padidėja tikimybė apsinuodyti alkoholiu ir užsikrėsti lytiniu keliu plintančiomis ligomis^{23,24,25}. Tyrimai rodo, kad alkoholio reklama ne tik skatina vartoti daugiau alkoholio, bet ir padidina alkoholio vartojimo keliamų problemų riziką^{10,15,16,17}.

Palankaus alkoholio pramonės kuriamo įvaizdžio nepalaiko jokie mokslo tyrimai. Pasaulyje nėra pagrįstų, nuo pramonės nepriklausomų, sveikatos ekspertinių organizacijų, tokių kaip PSO, pripažįstamų mokslo tyrimų, palaikančių alkoholio pramonės poziciją. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 1998 m. liepos 9 d. nutarime pažymėjo, kad alkoholio gamybai, importui, prekybai ar kitokiam realizavimui reikalingas ypatingas valstybinio reguliavimo režimas, o 2004 m. sausio 26 d. nutarime konstatavo, kad „Alkoholio vartojimas gali turėti neigiamų padarinių fizinei, psichologinei ir socialinei asmenų, jų grupių ar net visuomenės būklei“.

Phylis Ellicson studijoje apie reklamos įtaką nepilnamečių alkoholio vartojimui pateikiami ilgalaikių stebėjimų duomenys, kurie patvirtina neigiamą alkoholinių gėrimų reklamos daromą įtaką nepilnamečių alkoholio vartojimui.

Departamentas atkreipia dėmesį, kad dabartiniu metu viena aktualiausių ir didžiausių įtaką. Departamento nuomone, daranti reklama (ypač jaunų žmonių pasirinkimams ir gyvenimo būdai) yra pateikiama būtent visuomenės informavimo priemonėse, o labiausiai internetinėse svetainėse. Internetinėse svetainėse, kurios vis labiau ir labiau populiarėja jaunimo tarpe net ir prie sporto, laisvalaikio, meno, pramogų, vairavimo, kriminalų ir nelaimių (dažnai ir tais atvejais, kai su žmogaus sveikata ir netgi gyvybe susijusios nelaimės būna įvykdytos ar padarytos vartojant / pavartojus alkoholinių gėrimų) temų reklamuojami alkoholiniai gėrimai ir tokiu būdu skatinama jų įsigyti ir (ar) vartoti. Akcentuotina, kad tokia informacija yra pasiekama ir pačiai jautriausiai visuomenės daliai – nepilnamečiams, kuriems formuojama nuomonė, kad alkoholinių gėrimų vartojimas yra neatsiejama gyvenimo dalis.

¹⁸ McKenzie D. Under the Influence? The Impact of Alcohol Advertising on Youth. Association to Reduce Alcohol Promotion in Ontario, 2000.

¹⁹ Saffer H. Alcohol advertising and motor vehicle fatalities. The Review of Economics and Statistics, 1997, 79(3), p. 431-442.

²⁰ Grube J. W., Wallack L. Television beer advertising and drinking knowledge, beliefs, and intentions among school children. American Journal of Public Health, 1994, 84, p. 254-259.

²¹ Connolly G. M., Cassawell S., Zhang J. F., Silva P. A. Alcohol in the mass media and drinking by adolescents: a longitudinal study. Addiction, 1994, 89(10), p. 1255-1263.

²² Snyder L. B., Milici F. E., Slater M., Sun H., Strizhakova Y. Effects of Alcohol Advertising Exposure on Drinking Among Youth. Archives of Pediatrics and Adolescent Medicine, 2006, 160, p. 18-24.

²³ Nelson J. Beer Advertising and Marketing Update: Structure, Conduct, and Social Costs. Review of Industrial Organization, 2005, 26, p. 269 - 306.

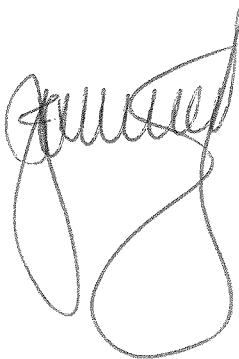
²⁴ American Medical Association (AMA). Research and Facts about Youth and Alcohol. United States: AMA, 2003. www.ama-assn.org/ama/pub/category/3566.html

²⁵ Pirisi A. Promoting drinking without thinking: How alcohol advertising lures youth. The Journal of Addiction and Mental Health, 2000, 3(6), 11.

Departamentas palaiko siūlymą griežtinti alkoholinių gėrimų reklamos draudimus. Be to, 2016 m. Departamento atlikto tyrimo duomenimis, net 69,7 procentai apklaustųjų (1021 apklaustų respondentų) pritaria visų alkoholinių gėrimų bet kokios reklamos uždraudimui.

Pažymėtina, kad priemonės, kuriomis siekiama mažinti alkoholinių gėrimų prieinamumą ir jų vartojimą bei alkoholinių gėrimų pardavimus, taip pat riboti alkoholinių gėrimų reklamos sklaidą, yra vienos iš PSO rekomenduojamų efektyviausių alkoholio žalos mažinimo priemonių, o Projekto išvados prieštarauja jau minėtoms rekomenduojamoms alkoholinių gėrimų prieinamumo ir vartojimo mažinimo priemonėms.

Direktorė

Inga Juozapavičienė

Originalas nebus siunčiamas

J. Miliauskaitė – Merkienė, 8 706 68066, jurgita.miliauskaite@ntakd.lt

J. Žilinskaitė, 8 706 68097, jurgita.zilinskaite@ntakd.lt

I. Bankauskienė, 8 706 63196, inga.bankauskiene@ntakd.lt

E. Venckevič, 8 706 63195, evelina.venckevic@ntakd.lt

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS DEPARTAMENTAS**

IŠVADA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS
RESPUBLIKOS ALKOHOLIO KONTROLĖS ĮSTATYMO NR. I-857 2, 16¹, 17, 18, 22, 28,
29, 34 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 16² STRAIPSNIU
ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-4437“ PROJEKTO (toliau – Projektas)
(TAP-16-1129; TAIS NR. 16-7177(2))**

2016-06-30 Nr. NV-2139
Vilnius

Įvertinę Projekto atitiktį įstatymams, Vyriausybės nutarimams ir teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas:

1. Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos rekomendacijose, į kurias pasiūlyta atsižvelgti ir vadovautis rengiant Lietuvos Respublikos Vyriausybės išvadas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. vasario 4 d. pasitarime, nurodyta, kad, formuluojant Lietuvos Respublikos Vyriausybės poziciją – nepritari projektui (teisinio reguliavimo priemonėms), Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimų projektuose turėtų būti dėstomi *aiškūs ir konkretūs nepritarimo* Seime svarstomam teisės akto projektui *argumentai, bet ne pastabos bei pasiūlymai* dėl atskirų Seime svarstomo teisės akto projekto nuostatų tikslinimo ar tobulinimo (pvz., Projekto 2.4, 2.6, 2.7 papunkčiai). Atsižvelgiant į tai, Lietuvos Respublikos Vyriausybės išvados 2 punktą, be kita ko, siūlytume konstruoti neišskiriant konkrečių nuorodų į atitinkamus įstatymo projekto Nr. XIIP-4437 straipsnius (nevertinant kiekvieno straipsnio atskirai), tačiau apibendrintai pasisakyti dėl siūlomų teisinio reguliavimo nuostatų, įvertinus jų tikslus ir galimas pasekmes. Kartu pastebėtina, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybės nuomonė dėl įstatymo projekto XIIP-4437 nuostatų neturėtų būti grindžiama *abejonėmis* dėl tam tikrų teisinio reguliavimo priemonių tikslingumo, todėl Projekto 2.5, 2.9, 2.15 papunkčiuose turėtų būti atsisakyta Lietuvos Respublikos Vyriausybės pozicijos neaiškumą suponuojančių nuorodų („manytina“). Mūsų manymu, Projekte nepakanka nurodyti, kad įstatymo projektu Nr. XIIP-4437 siūlomos teisinio reguliavimo priemonės yra neproporcingos ir netikslingos, kadangi jų vertinimas turėtų būti paremtas konkrečiais argumentais.

2. Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos Teisės departamentas, vertindamas Seime svarstomą įstatymo projektą Nr. XIIP-4437, atkreipė dėmesį, kad pagal Lietuvos Respublikos Seimo statuto 145 straipsnio nuostatą toliau svarstant įstatymo projektą turi būti kreipiamasi į Vyriausybę ir gaunama Vyriausybės išvada, kadangi minėtam įstatymo projekto įgyvendinimui gali prireikti lėšų, susijusių su valstybės biudžeto koregavimu. Atsižvelgiant į anksčiau minėtas Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos rekomendacijas, tokiu atveju, rengiant Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo projektą, *pirmiausiai* turėtų būti įvertintas Lietuvos Respublikos Seime svarstomam teisės akto projektui įgyvendinti reikalingų lėšų būtinumas ir jų numatymo bei skyrimo galimybės. Atsižvelgiant į tai, Projektas turėtų būti papildytas reikalinga informacija, įvertinant ir tai, kiek valstybės biudžetas netektų pajamų dėl to, kad ne visi smulkieji ar vidutinieji verslininkai būtų pajėgūs vystyti verslą pagal naujus reikalavimus, siūlomus įstatymo projektu Nr. XIIP-4437.

1-ojo teisinės ekspertizės skyriaus vedėja

Daiva Gubistienė

Siūlau įtraukti į Vyriausybės posėdžio (pasitarimo) darbotvarkės projektą

[Signature]
2016-08-17
2016-08-25

Dėl Alkoholio kontrolės įstatymo Nr. I-857 2, 16-1, 17, 18, 22, 28, 29, 34 str. pakeitimo ir įstatymo papildymo 16-2 str. įstatymo projekto Nr. XIIP-4437 (TAP-16-1129)(16-7177(2))

Pranešėjas: ūkio ministras E. Gustas

Dalyvauja: ŪM Vidaus prekybos politikos skyriaus vyr. specialistė A. Janušauskė

Klausimo kuratorius:

Posėdžių rengimo skyriaus patarėja
E. Karaliūtė

[Signature] 2016-06-30

Apsvarstyta ministerijų atstovų pasitarime <u>2016-07-05</u> (data)	Ministerijų atstovų pasitarimo protokolo išrašas <i>Siūlyti ŪM atsižvelgti į TD pastabas; įvertinti TM, Lietuvos samvaldybių asociacijos ir Nar- kotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento pastabas. Patikrinta projekto svarstyti Vyriausy- bės posėdyme.</i>
Informacija apie projekto svarstymą Vyriausybės pasitarime ar/ir Vyriausybės posėdyje	Papildoma informacija

B ← 3p

prie 13 klausimo (LRV pos.)

LIETUVOS VYSKUPŲ KONFERENCIJA LIETUVOS RESPUBLIKOS
PIRMININKAS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA

S. Skapo g. 4, LT-01122 Vilnius, tel. (5) 212 5455, faksas (5) 212 0972
el. paštas LVK@lcn.lt

2016-08-31 Nr. G-10391

2016-08-30 Nr. 1-268/16

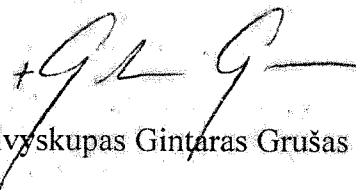
Lietuvos Respublikos Vyriausybei

DĖL ANTIALKOHOLINĖS INICIATYVOS

Lietuvos vyskupų konferencija laikosi nesikeičiančios pozicijos, kad vienas iš pagrindinių mūsų visuomenę ir valstybę žalojančių skaudulių – alkoholizmo problema. Lietuvos vyskupai šią savo poziciją praeityje yra išreiškę ir patvirtinę įvairiomis – tiek pastoracinėmis, tiek visuomeninėmis – priemonėmis.

Penkiasdešimties tūkstančių mūsų valstybės piliečių išreikšta nuomonė – svarbi nuoroda į tai, kad į visuomenės susirūpinimą atsakytina konkrečiomis programomis ir konkrečiais sprendimais, neapsiribojant tik deklaracijomis. Sveikintini tie sprendimai, kurie padės sumažinti besaikį alkoholio vartojimą, seniai tapusį viena iš visuomenės ir šeimos irimo bei demografinės tragedijos, kurią kraštas išgyvena, priežasčių.

Raginame Vyriausybę neatmesti konkrečių piliečių pasiūlymų, taip pat ieškoti kitų konkrečių būdų stabdyti alkoholizmo plėtrą, ypač turint omenyje, kad daugelio savižudybių, eismo nelaimių, smurto protrūkių priežastis slypi būtent nesaikingame alkoholio vartojime. Raginame imtis teisinių žingsnių, kurie užkirstų kelią tolimesnėms tragedijoms Lietuvoje.

Arkivyskupas Gintaras Grušas